عصر ارتباط

شـــنبه ۷ اســـفند ۱۴۰۰ ■ ســـال هجدهم ■ شـــماره ۱۰۱۹ ■ ۸صفحه ■ ۴۰۰۰ تومان

WWW.ASREERTEBAT.COM ■ Sat. 26 February 2022 ■ Vol.18 ■ No.1019

در میزگرد آنلاین با حضور مدیران بانک مرکزی و بانکی کشور عنوان شد

صدور مجوز انتشار ۱۰ هزار میلیارد تومان رمز ریال از سوی شورای پول و اعتبار

۴

تاثیر پایانه‌های رایانه‌ای و شبکه‌های اجتماعی بر مغز انسان

چرا استفاده از گوشی تلفن همراه در مدارس کره‌جنوبی، چین، ژاپن، فرانسه و غیره مجاز نیست؟- به‌خاطر جلوگیری از تهی‌مغزی کودکان و نوجوانان، پیشگیری از زوال زودرس مغز و تنهاماندگی مرگبار! به قول جیسون پارک که گزارش او چند ماه پیش در دهم سپتامبر ۲۰۲۱ منتشر شـــد: دانش‌آموزان کره‌جنوبی اجازه اســـتفاده از تلفن همراه در کلاس درس دبستان و دبیرستان را ندارند. استادان دانشـــگاه‌های این کشور نیز در صورت تشخیص و تمایل می‌توانند دانشجویان را از استفاده از تلفن در کلاس درس و آزمایشگاه منع و تماس‌های تلفنی دانشجو را فقط به موارد ضروری و اضطراری محدود کنند. وضع این محدودیت‌ها تنها به این دلیل صورت نمی‌گیرد که تلفن همراه، عامل حواس پرتی به حساب می‌آید. معلمان کره‌جنوبی این اختیار و گزینه را دارند که گوشی همراه دانش‌آموزان متخلف را بگیرند، بیرون ببرند و قفل کنند. دسترسی استادان و معلمان به گوشی تلفن همراه شاگردان‌شان از طریق فعال‌سازی یک برنامه کاربردی نصب شده روی گوشی تلفن همراه دانش‌آموزان یا دانشجویان صورت می‌گیرد. براساس مقررات، دانش‌آموزان باید به معلمان خود دسترسی از راه دور به تلفن همراه خود را بدهند تا معلمان بتوانند برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی شاگردان در مدرسه را کنترل کنند. معلمان همچنین می‌توانند تلفن همراه دانش‌آموزان را با استفاده از برنامه‌های کاربردی، از راه دور خاموش کنند...

۳

۵ عادت اشتباه که گوشی هوشمندتان را خراب می‌کند

اگر گوشی هوشمندتان آنقدر که فکر می‌کنید، دوام نمی‌آورد، باید کارهای اشتباهی که احتمالا انجام می‌دهید را اصلاح کنید. به گزارش ایسنا، این روزها این‌طور احساس می‌شود که گوشی‌های هوشمند تنها پس از چند ماه قدیمی شده‌اند...

۶

مهارت‌های فناورانه برای کودکان ۲ تا ۵ سال

۶

هیات‌های حل اختلاف اتحادیه‌ها و رویکردی موثر در کاهش شکایت‌ها

از دیر باز کاستن از حجم پرونده‌های شکایت ارجاعی به قوه‌قضاییه چالشی مهم برای این نهاد حساس در کشور ما محسوب می‌شود. در واقع یکی از مشکلات سیستمی در روند اداری قوه‌قضاییه ورودی پرحجم پرونده‌های شکایت به این قوه بوده که باعث بروز مشکلات ساختاری بسیاری در سرعت رسیدگی به پرونده‌های شکایت‌ها می‌شد. از طرفی با توجه به گستردگی عظیمی که اتحادیه‌های صنفی و اصناف در کشـــور دارند حجم بســـیاری از این شکایت‌ها و اختلاف‌ها از این مســـیر وارد مدار ورودی دادگستری‌ها شده و کار رسیدگی به پرونده‌های اختلاف را از بعد زمانی و حتی کارشناسی بسی دشوارتر می‌کرد. در خود اتحادیه‌ها و تشکل‌های صنفی، شورایی به نام شورای انتظامی یا کمیسیون شکایات با توجه به آیین‌نامه‌ها و شرح وظایف داخلی، در حد دامنه اختیارات به حل و فصل شکایت‌های صنفی رسیدگی می‌کنند یعنی در واقع خود این کمیسیون‌ها به صورت غیرمستقیم کمک بسیار کارسازی در راستای اهداف قوه‌قضاییه در حوزه حل اختلاف‌ها با رویکرد برقراری صلح هستند. در اتحادیه‌های فناور محور کارکرد این کمیسیون‌ها بسیار بارزتر و کارسازتر هست چرا که با توجه به پیچیدگی بعد فنی اختلاف‌ها، با اشراف کامل کارشناسان اتحادیه‌ها به ابعاد مختلف فنی و درون صنفی آن، حل اختلاف‌ها با رویکرد صلح و سازش طرفین روند بسیار مطلوبی را قاعدتا طی می‌کند...

۸

پیامدهای قطع و اختلال سامانه اینترنت ADSL مخابرات

سهم بازار: آری، سهم مشتری: خیر

ظاهرا «قطعی» و «کندی» اینترنت در کشور به دلیل اشکالات فنی و گاه امنیتی، با فرهنگ اتصالات ما عجین و به عادت رایج ایران ۱۴۰۰، تبدیل شده است! نمونه اخیر آن، قطعی چند روزه سایت اینترنت ADSL مخابرات یا همان «سامانه مدیریت اینترنت مشتریان شرکت مخابرات ایران» در نیمه بهمن‌ماه است که کابرانش را به شدت کلافه کرد؛ اتفاقی که ماه‌های گذشته، برای برخی شرکت‌های ارایه‌دهنده سرویس اینترنتی به کسب‌وکارها مانند ایران‌هاست در زمینه خدمات هاست و دامنه نیز رخ داد و البته دلیل آن، هک شدن سایت بود. آمار سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی، مبنی بر وجود ۱۰ میلیون و ۶۶۱ هزار و ۲۴۸ نفر مشترک خانگی و تجاری ارتباطات پهن‌باند ثابت، تا پایان سه‌ماهه دوم سال جاری (۱۴۰۰)، رقابت فزاینده بین شرکت‌های ارایه‌دهنده خدمات اینترنت به‌ویژه اینترنت ثابت را به ذهن متبادر می‌کند. در این گزارش با توجه به نوسانات و مشکلات سرویس‌های اینترنت ثابت، به‌ویژه اشکال فنی و قطع شدن موقت اینترنت ADSL مخابرات، تلاش شده به سه پرسش زیر پاسخ داده شود: ۱- وضعیت رقابت بین شرکت‌های ارایه‌دهنده اینترنت خانگی با توجه به فاکتورهایی مانند کیفیت، سرعت، قیمت و مانند آن چگونه است؟ و به طور خاص، شرکت مخابرات ایران چه جایگاهی دارد؟ ۲- با توجه به قطعی چندروزه اینترنت شرکت مخابرات در اواسط بهمن‌ماه، نگاه مشتریان اینترنت خانگی و وضعیت پاسخگویی این شرکت چگونه بوده است؟ ۳- سود ناشی از قطعی یا کندی اینترنت ثابت به جیب چه کسانی می‌رود؟

۷

یک مقام مسوول در سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی

برنامه جدید رگولاتوری برای برخورد با پیامک‌های مزاحم تبلیغاتی

مدیر کل حفاظت از حقوق مصرف کنندگان رگولاتـــوری از برنامه جدید برای برخورد با پیامک‌های مزاحم تبلیغاتی خبر داد و گفت: سرشماره‌های ارسال کننده پیامک موظف به ایجاد باشگاه مشتریان می‌شوند.

پیمان قره‌داغی در گفت‌وگو با مهر، با اشـــاره به راهکارهای در دســـت انجام رگولاتوری برای برخورد با پیامک‌های مزاحم اظهار داشت: مطابق با گزارش‌هایی که از سوی کاربران به سامانه رسیدگی به شـــکایات ۱۹۵ ارسال می‌شود و نیز درخواست‌هایی که از کد دستوری «ستاره ۸۰۰ مربع» دریافت می‌شود، برخورد با سیم کارت‌های شخصی که نسبت به ارسال پیامک‌های تبلیغاتی مزاحم اقدام می‌کنند را در سال‌های اخیر در دستور کار قرار دادیم و در مدت سه سال گذشته، بیش از ۳۵۸ هزار سیم کارت شخصی را به دلیل مزاحمت پیامکی قطع کرده‌ایم.

وی با تاکید بر اینکه تمامی شکایات مشترکان که به رگولاتوری ارسال می‌شود، تا کسب نتیجه نهایی بررسی و پیگیری می‌شود، گفت: شمار شکایات از پیامک‌های تبلیغاتی با ارسال کد دستوری «ستاره ۸۰۰ مربع» کاهش محسوسی داشته و هم اکنون مشکل اغلب کاربران مربوط به پیامک‌هایی است که از سمت فروشگاه‌ها و مراکز خرید به مشتریان‌شـــان ارسال می‌شـــود. مدیر کل حفاظت از حقوق مصرف کنندگان سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی با اشاره به اینکه متاسفانه اغلب کاربران به صورت ناخواسته اطلاعات شماره خود را در اختیار مراکز خرید، فروشگاه‌ها و مراکز خدماتی قرار می‌دهند، ادامه داد: این موضوع سبب می‌شود که پیامک‌های متعددی از سوی این مراکز با سرشماره‌های تبلیغاتی به مشترک ارسال شود که در اغلب مواقع باعث ایجاد مزاحمت برای کاربر می‌شود.

وی با بیان اینکه ما به دنبال حل این مشـــکل هســـتیم، گفت: برنامه جدید رگولاتوری این است که تمامی سرشماره‌های مربوط به این مراکز خدماتی را مجاب کند که در قالب ایجاد باشگاه مشتریان، مجوز ارسال پیامک از کاربر بگیرند و کاربر نیز این امکان را داشته باشد که در صورت عدم تمایل، انصراف خود را برای دریافت پیامک تبلیغاتی اعلام کند.

قره‌داغی با تاکید بر اینکه ارسال پیامک‌های تبلیغاتی با ایجاد باشگاه مشتریان، ساماندهی و حل خواهد شد، افزود: متاسفانه تعداد زیادی شرکت در این راستا مبادرت به پیامک تبلیغاتی ناخواسته به مشترکان می‌کنند، صرف‌نظر از اینکه اطلاعات را مردم خودشان در اختیار مراکز خدماتی و فروشگاهی قرار داده‌اند.

وی با بیان اینکه ما جلسات زیادی با این شرکت‌ها داشته و تاکید کرده‌ایم که شدیدا با این موضوع برخورد می‌کنیم، ادامه داد: آخرین جلسه با این شرکت‌ها هفته قبل تشکیل شد و هم اکنون به این نتیجه رسیدیم که این شرکت‌ها باید قبل از ارسال پیامک، حتما در قالب باشگاه مشتریان، مجوز افزودن کاربر را به لیست‌شان اخذ کنند و در غیر این‌صورت با آن سرشماره برخورد شده و آن را از دور خارج می‌کنیم.

مدیر کل حفاظت از حقوق مصرف کنندگان سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی گفت: سرشماره‌های ارسال کننده پیامک‌های تبلیغاتی باید برای هر مشترک باشگاه مشتریان داشته باشند و امکان به‌روزرسانی تایید و یا عدم تایید دریافت پیامک نیز برای مشترک وجود داشته باشد. به نوعی یک سامانه ارتباط مردمی باید وجود داشته باشد که کاربر بتواند از سرشماره مورد نظر بخواهد که وی را از لیست ارسال پیامک تبلیغاتی خارج کند.

وی با تاکید بر اینکه ما در بخش مدیریت پیامک‌های تبلیغاتی خوب عمل کرده و با ناقضان مقررات بی‌رحمانه برخورد می‌کنیم و اغماضی در کار نیست، گفت: حتی اگر یک شرکت با یک سرشماره تخلفی را مرتکب شود، تمامی خطوط آن شرکت را مسدود می‌کنیم. حتی امکان جریمه کردن اپراتورها را نیز داریم. به طور کلی اجازه نمی‌دهیم شرکت‌ها وارد حریم خصوصی مردم شوند.

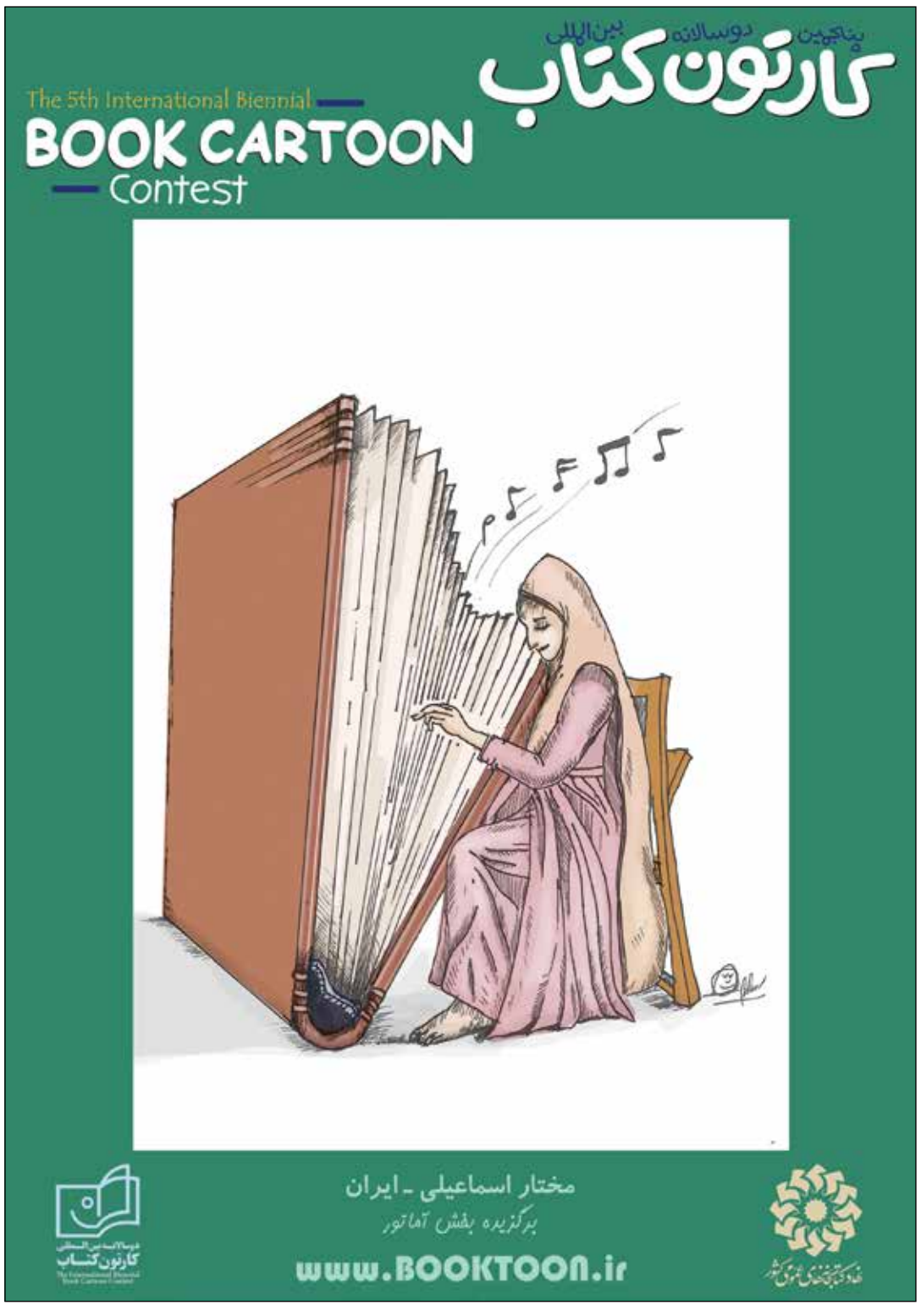

یادداشت

خردجمعی لازمه قوت قوانین

داوود صفی‌خانی

در ماده ۱۲ دستورالعمل تشکیل و اداره جلسات کمیته حمایت از کسب و کار موضوع بند(ب) ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور آمده است که اتاق‌های بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی موظف است با همکاری اتاق تعاون و شورای اصناف کشور، نسبت به شناسایی قوانین، مقررات و بخش‌نامه‌های مخل تولید و سرمایه‌گذاری در کشـــور اقدام کند و با نظرخواهی مستمر از تشکل‌های تولیدی و صادراتی سراسر کشور با بررسی، پردازش مشکلات و خواسته‌های آنها به‌طور مستمر گزارش‌ها و پیشنهادهایی را تهیه کرده و به کمیته‌ای متشکل از دو نفر از هر قوه به انتخاب رییس آن قوه ارایه دهد، کمیته مذکور موظف است ضمن بررسی پیشنهادهای ارایه شده، راهکار قانونی لازم را اتخاذ کند. دو برداشت متفاوت از این ماده قانونی، متصور است، نخست اینکه برخلاف رویه‌هایی که معمولا در مسیر سیاست‌گذاری‌ها می‌بینیم، مسیرهای قانونی به جهت دخالت بدنه بخش خصوصی در بهبود قوانین و فرایندهای سیاست‌گذاری‌ها اندیشیده شده استو پتانسیل لازم در قوانین توسعه‌ای موجود است اما شاید عزم و اراده کافی ترسیم فرایندی سیستمی برای استفاده از آنها در طرفین وجود ندارد. از طرفی این گونه هم می‌شود استنباط کرد که قانون‌گذار خود به ضعف‌های قوانین و مقررات آگاه است، قوانینی که مشکلات زیادی را در فرایند شروع کسب و کارها و تولید باعث می‌شود به نحوی که شروع کسب و کار و تولید و ادامه آنرا وارد فرایند فرسایشی کرده و تبدیل به عاملی بازدارنده در جهت بهبود شرایط محیط کسب و کار و تولید می‌شود. در کشور شاهد هستیم کهبه دلیل چرخه سیاست‌گذاری که از بالا به پایین انجام می‌شود، بسیار باز قوانین و مقررات بدون آنکه جنبه‌های اجرایی آن در مناطق مختلف کشور مورد بررسی و راستی آزمایی قرار گیرد تدوین و وضع می‌شود به نحوی که قانون‌گذار نیز به خطاهای پنهان موجود در آن آگاه است از این رو پس از ابلاغ و اجرای قوانین مشکلات نمایان می‌شود و قانون‌گذار برای اصلاح اشتباهات احتمالی یا توضیح اضافیباز متوسل به بخش‌نامه‌های متعددی می‌شود که این عامل فرایند ثبات قانون‌گذاری و قوام آن را دچار آسیب می‌کند، به‌خصوص که با بروکراسی‌های زایدی که ما در مسیر قوانین داریم سرعت فرایند اصلاحبه کندی پیش می‌رود یا به تعبیری به سرعت ابلاغ اولیه آن عملیاتی نمی‌شود، خود این عامل باعثمشکلات ساختاری متعددی در فرایند فعالیت کسب و کارها و تولیدکنندگان می‌شود به‌طوری که همواره از زبان آنها آسیب‌های ازدیاد بخش‌نامه‌ها و قوانین مختلف تغییر داده شدهرا مکرر می‌شنویم. از طرف دیگر به دلیلعدم فرایند سیستماتیک در این خصوص، روند اصلاح در قوانین که از قضا معمولا با بازخورد فعالان یا تشکل‌های مختلفی تجمیع و ابلاغ می‌شود درگیر بروکراسی زاید شده و اصلاح اشتباهات را گاها وارد فرایند فرسایشی می‌کند. سوال جدی که مطرح می‌شود این است که چرا قانون‌گذاران کلان ما فرایند راهبردی‌تری را در پیش نمی‌گیرند؟ یعنی فرایند و سیکل قانون‌گذاری را اصلاح و آنرا از پایین به بالا سیاست‌گذاری کنند به نحوی که قبل از اجرای قانون یامقررات کلان، از پتانسیل خرد جمعی (تشکل‌های اشاره شده و کارشناسان آگاه صنفی) استفاده کنند تا قوانین کامل از زوایای گوناگون تحلیل شده تا به حل بسته مسایلسیاست‌گذاری منجر شود، از طرفی با اینراهبرد مشخص، قطعا فرایند اصلاح قوانین و آسیب‌های اشاره شده در بالا به طرز موثرتریبه پیش خواهد رفت و آسیبفرایند فرسایشی اصلاح قوانین را به صورت سیستمی از همان ابتدای قانون‌گذاری پیش‌بینی و از آن جلوگیری خواهد کرد.

رییس مرکز ملی فضای مجازی

لازم است شبکه ثابت پیش و بیش از سیستم تلفن سیار کشور توسعه پیدا کند

دبیر شورای عالی فضای مجازی گفت: در برآوردهایی که در تهیه سند شبکه ملی اطلاعات به عمل آمد، به این اعتقاد رسیده‌ایم که باید شبکه ثابت کشور پیش و بیش از شبکه تلفن سیار توسعه پیدا کند؛ آن هم به دلیل نقش زیرساختی که این بخش برای شبکه وایرلس کشور دارد. سید ابوالحسن فیروزآبادی در مراســم افتتاح پروژه ملی توسعه شبکه فیبر نوری(FTTX) که به صورت ویدیو کنفرانس در مرکز تلفن انقلاب مشهد برگزار شد، اظهار کرد: امروز توسعه شبکه پهن‌باند در کشور از اولویت‌های توسعه فضای مجازی و رکن شبکه ملی اطلاعات است. وی افزود: با توجه به تکنولوژی‌ها و نسل‌های جدیدی فناوری‌های مخابراتی سیار اعم از زمینی و فضایی، منظومه‌های ماهواره‌ای و همچنین نســل‌های پنجم و ششم که به سمت شبکه‌های توزیع‌شده نرم‌افزاری حرکت می‌کند، ما چاره‌ای جز توسعه شبکه پهن‌باند کشور نداریم. دبیر شورای عالی فضای مجازی عنوان کرد: به دلایلی در کشور اولویت توسعه شبکه پهن‌باند میان سایر اولویت‌های این حوزه در سطح بالایی قرار می‌گیرد. برخی نظریه‌پردازان داده را معادل نفت در اقتصاد صنعتی می‌دانند اما در اقتصاد دیجیتالی داده همان نقش نفت را ایفا می‌کند که موتور پیشران اقتصاد صنعتی است. اگر انرژی و نفت را از اقتصاد صنعتی حذف کنیم، صنعت به طور کل تعطیل خواهد شد. فیروزآبادی تصریح کرد: اطلاعات و داده اگر بخواهد محدود و گران شود یا سرعت تبادل آن کاهش پیدا کند، سرنوشتی شبیه سرعت نقدینگی پیدا خواهد کرد زیرا در اقتصاد راکد سرعت نقدینگی پایین است. در این فضا باید قابلیت سرعت و پهنای باند بالا باشد تا از مزایای آن که باعث توسعه اقتصادی کشور می‌شود، بهره‌مند شویم.

مهلت قانونی هم تمام شد و اتفاقی رخ نداد

بی‌توجهی برخی بانک‌ها به اتصال خودپرداز به سامانه صیاد

به اعتقاد کارشناســان کم‌کاری برخی بانک‌ها در اتصال خودپردازهای‌شان به سامانه صیاد می‌تواند موجب افزایش شکایات تحت عنوان چک ثبت نشده در قوه‌قضاییه شود.

به گزارش مهر، با تصویب قانون جدید چک در سال ۱۳۹۷، بانک‌ها دو سال زمان داشتند تا تمامی زیرساخت‌های لازم برای اجرای قانون جدید چک را مهیا کنند و از ابتدای سال ۱۴۰۰ نیز قانون جدید چک به صورت رسمی در کشور اجرایی شد. این در حالی است که تا قبل از سال ۱۴۰۰، برخی تکالیف قانون جدید چک از جمله ثبت غیرقابل پرداخت بودن چک در ســامانه یکپارچه بانک مرکزی، جلوگیری از صدور دسته چک برای افراد معسر و دارای چک رفع سوءاثر نشده، دریافت کد رهگیری و درج آن در گواهی‌نامه توســط بانک‌ها و پرداخت مبلغ موجود در حساب و صدور گواهی‌نامه عدم پرداخت برای کسری مبلغ اجرایی شد. همچنین تا قبل از سال ۱۴۰۰، برخی از تکالیف قانون جدید چک به صورت ناقص اجرایی شد؛ از جمله این تکالیف می‌توان به اعمال محدودیت‌ها و محرومیت‌ها برای صادرکنندگان چک‌های برگشتی رفع سوءاثر نشده اشاره کرد.

تسهیل ثبت چک با اتصال خودپرداز به سامانه صیاد

یکی دیگر از وظایف شبکه بانکی، تسهیل دسترسی به سامانه صیاد بانک مرکزی اســت، به گونه‌ای که همه افراد امکان ثبت و تایید چک در سامانه صیاد بانک مرکزی را داشته باشند. با وجود اینکه در حال حاضر امکان ثبت و تایید چک در سامانه صیاد بانک مرکزی از طریق موبایل‌بانک‌ها و اپلیکیشن‌های تجاری فراهم است، اما برخی از افراد به‌خصوص کسانی که در مناطق محروم صاحب کسب و کاری هستند، چون به گوشی هوشمند یا اینترنت دسترسی ندارند در ثبت چک با مشکل مواجه هستند.

به گفته کارشناسان، شبکه بانکی برای حل این مشکل باید دستگاه‌های خودپرداز، کارت‌خوان و سامانه‌های پیامکی را به منظور ثبت و تایید چک به سامانه صیاد بانک مرکزی متصل کند.

کم‌کاری برخی بانک‌ها موجب افزایش شکایات می‌شود

با وجود اینکه قرار بود تا پایان دی ماه تمامی بانک‌ها امکان ثبت و تایید چک در سامانه صیاد را مهیا کنند، اما تاکنون تنها چند بانک این امکان را فراهم کرده‌اند.

در این خصوص، یاسر مرادی کارشناس حوزه بانکی، گفت: چون همه مردم به موبایل‌بانک‌ها یا اپلیکیشن‌های تجاری دسترسی ندارند و برخی از کسبه نیز به صورت سنتی عمل می‌کنند، بنابراین با توجه به اهمیت ثبت و تایید اطلاعات چک در سامانه صیاد، بانک مرکزی در ابتدا شیوه‌ای را در نظر گرفت تا افراد با مراجعه به شعب بانکی بتوانند ثبت و تایید چک را انجام بدهند. بنابراین چون بانک مرکزی مراجعه حضوری به شعب را راه‌اندازی کرده است، از این رو برای اتصال پیامک یا دستگاه خودپرداز به سامانه صیاد برای ثبت و تایید چک، به کندی عمل می‌کند. مرادی در ادامه افزود: برای اجرای کامل قانون جدید چک، چند مرحله از اقدامات اجرایی باقی مانده است. یک مرحله از اجرا، آسان کردن شیوه ثبت و تایید چک به وسیله ابزارهایی است که دسترسی مردم به آنها راحت‌تر است؛ چرا که بر اساس تبصره ۱ ماده ۲۱ مکرر قانون جدید چک مصوب سال ۱۳۹۷، کارسازی چک‌هایی که در سامانه‌های بانک مرکزی ثبت نشده باشد، صورت نخواهد گرفت.

وی درباره اهمیت انجام این اقدام توسط بانک مرکزی گفت: اگر بانک مرکزی اتصال پیامک یا دستگاه خودپرداز به سامانه صیاد برای ثبت و تایید چک را مهیا نکند، ممکن است تعداد چک‌های جدید بنفش رنگ که صادر کننده، چک را در سامانه صیاد ثبت نکرده افزایش یابد و چون از نظر قانونی نیز این برگه‌ها چک حساب نمی‌شوند، در نتیجه از مزایای قانون جدید چک نیز بهره‌مند نخواهند شد و شکایت‌های تحت این عنوان در قوه‌قضاییه زیاد می‌شود. بنابراین بانک مرکزی باید به قید فوریت این امکان را مهیا کند.

مجلس پیگیر اتصال خودپرداز به سامانه صیاد توسط تمامی بانک‌ها شود

ابوالفضل ابوترابی نماینده مردم نجف‌آباد، تیران و کرون در مجلس شورای اسلامی، در گفت‌وگو با خبرنگار مهر با اشاره به اینکه ایده اتصال دستگاه خودپرداز به سامانه صیاد، برای حل مشکل ثبت و تایید چک برای افرادی که در مناطق روستایی صاحب کسب و کاری هستند یا به هر دلیل به گوشی هوشمند دسترسی ندارند، تدارک دیده شده است، افزود: به همین خاطر خیلی مهم است که بانک‌هایی مثل بانک کشاورزی که در مناطق روستایی شعب زیادی دارد یا بانک ملی که بیشترین تعداد دستگاه خودپرداز را در سطح کشور دارد، این امکان را مهیا کرده و مشکل مردمی که صرفا از طریق مراجعه حضوری به بانک نسبت به ثبت و دریافت چک‌های جدید اقدام می‌کنند را حل کنند. وی پیش‌تر نیز گفته بود: علی‌رغم اینکه بایستی همه این موارد از ابتدای سال ۱۴۰۰ اجرایی می‌شد اما در حال حاضر، بانک مرکزی وعده داده که تا پایان دی ماه، خودپردازهای تمامی بانک‌ها به سامانه صیاد وصل خواهند شد. مجلس نیز پیگیر اجرایی شدن این مهم خواهد بود تا تمامی بانک‌ها به موقع به وعده خود عمل کنند. با توجه به اینکه موعد زمانی ایجاد امکان ثبت و تایید چک در سامانه صیاد به پایان رسیده و همچنان همه بانک‌ها این خدمت را ارایه نکرده‌اند، از این رو لازم است تا نمایندگان مجلس از بانک مرکزی و شبکه بانکی اجرایی شدن این مورد را پیگیری کنند.

ایران در جایگاه ششم اعتیاد به موبایل

تحقیقی جدید درباره کشورهایی با بیشترین میزان اعتیاد به موبایل منتشر شده است که ایران در رده ششم آن قرار دارد.

به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از دیلی میل، محققان دانشگاه مک گیل کانادا با اســتفاده از داده‌های موبایل ۳۴ هزار شرکت‌کننده در ۲۴ کشور در بازه ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۰ میلادی این پژوهش را انجام دادند. چین، عربستان سعودی و مالزی بیشترین میزان استفاده از موبایل هوشمند را ثبت کرده‌اند. این در حالی اســت که طبق داده‌های به دست آمده، آلمان و فرانسه پایین‌ترین میزان استفاده از این دستگاه را دارند. در این رده‌بندی ایران در پله ششم، ترکیه رده ۸، انگلیس در رده ۱۶ و آمریکا در رده ۱۸ قرار دارد.

در بخشــی از این تحقیق آمده اســت: ما یک تحلیل متا از استفاده چالش برانگیز موبایل انجــام دادیم و روی جوانــان تمرکز کردیم. اســتفاده چالش برانگیز از موبایل بین ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۰ میلادی در سراســر جهان افزایش یافت و اکنون پیش‌بینی می‌کنیم این روند همچنان ادامه یابد. محققان در این پژوهش ۸۱ تحقیق را بررســی کردند که قبلا براساس «مقیاس اعتیاد به موبایل»(SAS)، درباره میزان استفاده از موبایل نوجوانان و جوانان انجام شده بود.

SAS پرکاربردترین معیار اعتیاد به گوشــی‌های هوشمند است که میزان اختلالات در زندگــی روزمره به دلیل اســتفاده از تلفن هوشمند، از دست دادن کنترل و علائم گوشــه‌گیری از اجتماع را بررسی می‌کند.

شرکت‌کنندگان ۱۵ تا ۳۵ ســاله بودند. هرچند میانگین سنی آنها ۲۸.۸ سال بود و بیشتر آنها نیز زن (۶۰ درصد) بودند. محققان برای استفاده چالش برانگیز از موبایل به هر کشور امتیازی بین ۱۰ تا ۶۰ دادند. چین بیشترین امتیاز (۳۶) را در این فهرست به دست آورده بود. این در حالی اســت که امتیاز کانادا نیز در این فهرست بالا بود و این کشور در رده هفتم قرار داشت. به اعتقاد محققان دلیل این امر تمایزهایی میــان هنجارهای اجتماعی و توقعــات فرهنگی درباره اهمیت برقراری ارتباط منظم با دیگران با استفاده از موبایل است.

در کل این تحقیق نشــان داد اســتفاده چالش برانگیــز از موبایل هوشمند در سراسر جهان در حال افزایش است که احتمالا پیامدهای روان‌شناختی در بر خواهد داشت.

در این تحقیق کشــورهای مختلف در خصوص شــاخص اعتیاد به موبایل به ترتیب زیر رده‌بندی شده‌اند:

۱.چین/ ۲. عربستان ســعودی/ ۳. مالزی/ ۴. برزیل/ ۵. کره جنوبی/ ۶.ایران/ ۷. کانادا/ ۸.ترکیه/ ۹.مصر/ ۱۰. نپال/ ۱۱.ایتالیا/ ۱۲.استرالیا/ ۱۳. رژیم صهیونیستی/ ۱۴. صربستان/ ۱۵.ژاپن/ ۱۶. انگلیس/ ۱۷. هند/ ۱۸. آمریکا/ ۱۹. رومانی/ ۲۰. نیجریه/ ۲۱. بلژیک/ ۲۲. سوییس/ ۲۳. فرانسه/ ۲۴. آلمان

این تحقیق توسط پژوهشگران دانشگاه مک گیل مونترال انجام و در ژورنال «Computers in Human Behavior» منتشــر شده است.

«ناتمام‌های فاوای کشــور»

دولت‌ها و مســوولان می‌آیند و می‌روند، اما طرح‌ها، پروژه‌ها و مشــکلات همــواره می‌مانند. رســانه‌ها و افکار عمومی هم به علت انباشــت مشــکلات قبلی و زایش طرح‌ها و پروژه‌های جدید، با فراموشی مواجه بوده و هستند. ما اما تلاش کرده‌ایم تا به شکلی ثابت پیگیر سرنوشت مســایل و طرح‌های حوزه کاری خود باشیم. به همین منظور فهرســت حاضر که در آینده اصلاحات بیشــتری روی آن اعمال شده و موضوعات بیشــتری به آن اضافه خواهد شــد، صرفا به عنوان یک حافظه عمل خواهد کرد و هــر از گاهی اقدام به باز نشر آن خواهیم کرد. در دوره این بازنشرها طبعا موضوعات و ســوژه‌هایی از «حافظه حوزه ICT کشور» کم یا اضافه خواهد شــد کــه اطلاع‌رســانی لازم در خصوص آنها را انجام خواهیم داد. تحریریه هفته‌نامه عصر ارتباط معتقد است که این فهرست قطعا ناقص بوده و موضوعــات متعددی باید به آن اضافه شــود تا بــه عنوان شــاخص و داشــبوردی در مقابل مردم و مســوولان بخش‌های متخلف کشــور عمل کند. لذا از تمامی علاقه‌منــدان و فعالان نیز دعوت می‌شــود مــوارد مد نظــر خــود را از طریق ایمیــل report@asreertebat.com یا شماره تلفن ۸۸۹۴۷۴۵۲ به ما اعلام کنند.

تجمیع داده‌های مدیریت بحران

مرکز کنتــرل هماهنگی عملیات سازمان امداد و نجات از پنج سال قبل نرم‌افزار جامع اطلاعاتی مکانی را راه‌اندازی کرده است. این نرم‌افزار به لحاظ زیرساختی ظرفیت آن را دارد که ســایر ارگان‌ها نیز به آن متصل شده و ضمن به‌اشتراک‌گذاری اطلاعات خود از خدمات آن منتفع شوند؛ اتفاقی که تاکنون همچنان محقق نشده است.

سامانه دسترسی آزاد به اطلاعات

با وجــود آنکــه قانون انتشــار و دسترســی آزاد به اطلاعات سال ۸۸ تصویب شــده اما تــا تیرماه ســال ۹۶ با وجود الــزام قانون و ابــلاغ آیین‌نامــه آن، راه‌اندازی سامانه به تعویق افتاده بود. حال اما باوجود راه‌اندازی ســامانه همچنان بســیاری از ۴۸۰ دستگاهی که باید در این سامانه عضو شوند به آن متصل نشده‌اند.

پیوست فناوری طرح‌های کلان

۱۸ فروردین ۱۳۹۶ رییس سندیکای صنعت مخابرات از تدوین پیوســت فناوری برای طرح‌هــای کلان ICT دارای شریک خارجی خبر داد و اعلام کرد هدف این سند انتقال دانش فنی در قراردادهای خارجی است. این سند باید پس از تایید و تصویب توسط وزیر ارتباطات به منظور طرح در ســتاد اقتصاد مقاومتی ارسال شده و به تصویب می‌رسید که البته همچنان این اتفاق نیفتاده است.

مهلت شش ماهه اصلاح سامانه‌های دولتی

شــورای اجرایی فنــاوری اطلاعات در جلســه ۲۸ فروردین ۱۳۹۶ براساس پیشــنهاد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات آیین‌نامه اجرایی استقرار چارچوب تعامل پذیری دولت الکترونیکی را به تصویب رساند. بر این اساس تمامی دستگاه‌های اجرایی موظف شدند حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ مصوبه نسبت به اصلاح یا تکمیل پایگاه اطلاعاتــی و یا بازطراحی ســامانه‌های اطلاعاتی اقدام کنند که البته همچنان بسیار یازدستگاه‌ها این کار را نکرده‌اند.

فیلترینگ هوشمند

فیلترینگ هوشــمند طرحی بود تــا در عین حال که دسترسی به شــبکه‌های اجتماعی مقدور باشد صفحات غیراخلاقی و مغایر بــا موازین نظام فیلتر شــود. آن‌طور که منابع رســمی وزارت ارتباطات گفته‌اند، بــرای اجرای طرح فیلترینگ هوشــمند احتمالا بیش از ۱۱۰ میلیــارد تومان قرارداد میان وزارت ارتباطات و متخصصــان در بحث فیلترینگ هوشمند پیش از این منعقد شده که البته اطلاعی از سرنوشت و خروجی آن نیست.

سامانه‌های چکاوک ۲ و ۳

هشتم خرداد ۱۳۹۶ دبیر کل بانک مرکزی از راه‌اندازی ســامانه‌های چــکاوک ۲ و چکاوک ۳ خبرداد. چــکاوک ۲ قرار بود موجب تجمیع آمار چک‌های درون بانکی با آمار چک‌های بین‌بانکی، توسط بانک مرکزی شود. ایجاد امکان واگذاری چک به مقصد حساب‌های دولتی نزد بانک مرکزی از شعب بانکی اقصا نقاط کشور نیز قابلیت ویژه‌ای بود که قرار بود چکاوک ۳ ایجاد کند، اما همچنان نسخه‌های ۲ و ۳ چکاوک عملیاتی نشده‌اند.

اتصال منازل به فیبر نوری

وزیر وقــت ارتباطــات و فناوری اطلاعات در اوایل بهمن‌ماه ســال ۹۴ وعده اتصال منازل به فیبر نوری را مطرح کرد و گفت فیبررسانی به منازل و محــل کار مردم از ابتدای سال ۹۵ آغاز خواهد شد. این وعده البته جزو ماموریت‌های اپراتور چهارم ایرانیان‌نت بود که محقق نشده و حتی سرنوشــت این اپراتور هم در هاله‌ای از ابهام قرار دارد.

ایجاد شهر هوشمند خوارزمی

۱۶ خرداد ۱۳۹۶ یکی از اعضای هیات‌مدیره شــرکت عمران شــهرهای جدید از رایزنی با کــره جنوبی برای امکان‌ســنجی ایجاد شهر هوشــمند برای شهر جدید «خوارزمی» خبر داد که قرار بود در جنوب شرقی تهران احداث شود. همچنین توسعه مشترک تحقیقات روی تکنولوژی ســاختمان‌ها نیز یکی دیگر از قراردادهای امضاشده در تفاهم‌نامه با کره جنوبی بود که تا این لحظه هیچ گزارشــی در خصوص دســتاوردهای عملی این تفاهم‌نامه‌های امضاشده با کره‌ای‌ها منتشر نشده است.

تاثیر پایانه‌های رایانه‌ای و شبکه‌های اجتماعی بر مغز انسان

عباس پورخصالیان

چرا استفاده از گوشی تلفن همراه در مدارس کره‌جنوبی، چین، ژاپن، فرانسه و غیره مجاز نیست؟ - به‌خاطر جلوگیری از تهی‌مغزی کودکان و نوجوانان، پیشگیری از زوال زودرس مغز و تنهاماندگی مرگبار!

به قول جیسون پارک که گزارش او چند ماه پیش در دهم سپتامبر ۲۰۲۱ منتشر شد: دانش‌آموزان کره‌جنوبی اجازه استفاده از تلفن همراه در کلاس درس دبستان و دبیرستان را ندارند. استادان دانشگاه‌های این کشور نیز در صورت تشخیص و تمایل می‌توانند دانشجویان را از استفاده از تلفن در کلاس درس و آزمایشگاه منع و تماس‌های تلفنی دانشجو را فقط به موارد ضروری و اضطراری محدود کنند.

وضع این محدودیت‌ها تنها به این دلیل صورت نمی‌گیرد که تلفن همراه، عامل حواس پرتی به حساب می‌آید. معلمان کره‌جنوبی این اختیار و گزینه را دارند که گوشی همراه دانش‌آموزان متخلف را بگیرند، بیرون ببرند و قفل کنند.

دسترسی استادان و معلمان به گوشی تلفن همراه شاگردان‌شان از طریق فعال‌سازی یک برنامه کاربردی نصب شده روی گوشی تلفن همراه دانش‌آموزان یا دانشجویان صورت می‌گیرد. براساس مقررات، دانش‌آموزان باید به معلمان خود دسترسی از راه دور به تلفن همراه خود را بدهند تا معلمان بتوانند برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی شاگردان در مدرسه را کنترل کنند. معلمان همچنین می‌توانند تلفن همراه دانش‌آموزان را با استفاده از برنامه‌های کاربردی، از راه دور خاموش کنند.

فروشندگان گوشی تلفن همراه در کره‌جنوبی نیز موظف هستند، برای کاربران کوچک‌تر از ۱۸ سال، برنامه کاربردی ویژه‌ای را نصب کنند که دسترسی شبانه به شبکه را از ساعت یک بامداد تا طلوع خورشید منع می‌کند. والدین در کره‌جنوبی باید پاسخگوی عملکرد فرزندان خود در خصوص استفاده غیرمجاز از پایانه‌های رایانه‌ای باشند.

ممنوعیت گوشی تلفن همراه در مدارس چین

به گزارش «ساوث چاینا مورنینگ پُست»: استفاده از تلفن همراه در مدارس چین نیز ممنوع است.

وزارت آموزش و پرورش چین، به‌طور رسمی اعلام کرده است که با هدف «بهبود تمرکز در مطالعه و مبارزه علیه اعتیاد به اینترنت و بازی‌های رایانه‌ای» هیچ دانش‌آموزی حق استفاده از تلفن همراه در مدرسه را نخواهد داشت.

دانش‌آموزان برای بردن تلفن‌های همراه خود به مدرسه نیاز به اجازه کتبی از والدین دارند و دانش‌آموزان باید در زمان حضور در کلاس درس، گوشی‌های تلفن همراه خود را به ناظم تحویل دهند.

براساس این گزارش، از مدیران مدارس خواسته شده است که در مدرسه تلفن‌های پولی نصب کنند و به معلمان هم تذکر دهند که تمرینات و تکالیف آموزشی مدارس باید طوری تعیین شوند که دانش‌آموز نیازی به استفاده از گوشی تلفن همراه نداشته باشد. این ممنوعیت هم در مدارس ابتدایی و هم در مدارس متوسطه اعمال می‌شود تا دانش‌آموزان توجه خود را بیشتر بر یادگیری فعال و افزایش رشد جسمی و روانی خود متمرکز کنند.

براساس گزارشی که سال گذشته توسط «مرکز اطلاع‌رسانی شبکه اینترنت چین» منتشر شد، در سال ۲۰۱۹، این کشور ۱۷۵ میلیون کاربر اینترنت زیر ۱۸ سال داشت که گفته می‌شود ۷۴ درصد آنها حداقل یک دستگاه تلفن همراه داشتند.

این گزارش نشان داد که دانش‌آموزان، بیشتر برای مطالعه برخط، شنیدن موسیقی و بازی از تلفن همراه خود استفاده می‌کردند. برخی از مدارس چین از قبل، استفاده از تلفن همراه را در کلاس‌ها ممنوع کرده بودند.

بحث در مورد مهار استفاده از تلفن هوشمند در مدارس چین در سال‌های اخیر به‌طور منظم در واکنش به نگرانی گسترده در مورد پسرفت ذهنی جوانان، بالا گرفته است.

ممنوعیت گوشی همراه در فضاهای آموزشی فرانسه

محدودیت استفاده از تلفن همراه نه تنها در مدارس چین و کره و ژاپن بحث برانگیز شده، در کشورهای دیگر نیز محدودیت‌هایی در این مورد مطرح است، برای مثال در سال ۲۰۱۸، فرانسه قانون منع استفاده از تلفن همراه در مدارس توسط کودکان زیر ۱۵ سال را تصویب کرد و یونان هم استفاده از تلفن همراه را در تمام مهد کودک‌ها، مدارس ابتدایی و راهنمایی ممنوع اعلام کرد. مجلس ملی فرانسه در سال ۲۰۱۸ قانونی را تصویب کرد که به موجب آن، آوردن و داشتن گوشی تلفن همراه، تبلت و ساعت هوشمند برای دانش‌آموزان مقاطع دبستان و دبیرستان در تمام فضای آموزشی ممنوع است.

البته مجلس ملی فرانسه در دو مورد، استثناء قائل شد:

۱. در مورد درس‌هایی که کاربرد تلفن همراه ضروری است؛

۲. در مورد توان‌یابانی که به تلفن همراه متکی هستند.

مدافعان ممنوعیت گوشی همراه در آلمان

در دولت فدرال و دولت‌های محلی آلمان قوانین یکسانی برای استفاده از تلفن همراه در مدارس وجود ندارد. در مدرسه‌ای ممکن است، شاگردان بتوانند از گوشی تلفن همراه خود استفاده کنند، اما در ساعات حضور در کلاس‌های مدرسه باید گوشی همراه خود را خاموش کنند. این ممنوعیت شامل دانش‌آموزان دبیرستانی نمی‌شود، اما برخی از دبیرستان‌ها داوطلبانه از آن پیروی می‌کنند. (۵ آبان ۱۴۰۰، خبرگزاری AP)

مغزپژوهان آلمانی از سال ۲۰۱۶ تا کنون کوشش کرده‌اند تا معایب و مضرات کاربری تلفن همراه در کودکی و نوجوانی و استفاده عنان گسیخته از لپ‌تاپ و تبلت را به مسوولان بفهمانند و به والدین بقبولانند که اعتیاد به گوشی تلفن همراه، رشد مغزی را کند و متوقف می‌کند و بر سرعت ابتلای زودرس به دمانس (Dementia) می‌افزاید. آنها انجمن‌هایی را تشکیل و سخنرانی‌هایی را ترتیب داده‌اند و وبینارها و تله‌وبیون‌هایی را راه‌اندازی کرده‌اند تا با ارایه آموزش و راهنمایی‌های کاربردی به عموم مردم و مسوولان هرچه زودتر از ضایعات رایانه و پایانه‌های رایانه‌ای بکاهند.

تهی‌مغزی فزاینده، نتیجه اعتیاد به گوشی همراه و شبکه‌های اجتماعی

در صورتی که عقل سلیم و دانش پایه برای بهره‌مندی درست از رایانه، اینترنت و شبکه‌های اجتماعی موجود نباشد، خطر تهی‌مغزیِ فراگیر، جوامع بشری را تهدید می‌کند.

می‌دانیم که حجم مغز و تراکم مغز، دو شاخص قابل اندازه‌گیری هستند. در حالی که حجم مغز در عبور از کودکی به نوجوانی تثبیت می‌شود و تا مرگ، ثابت می‌ماند (مگر مغز کسانی که توسط پزشک متخصص، به دلیل وجود غده‌ای بدخیم یا عفونتی موضعی در بخشی از مغز، مورد جراحی و نمونه‌برداری قرار گیرد)، تراکم یاخته‌های عصبی مغز در طول حیات و در هر آن، عددی متغیر است.

یادگیری یکی از عوامل رشد تراکم مغز است. مغز یادگیرنده در هر ثانیه در حال ایجاد میلیون‌ها اتصال و برقراری هزاران پیوند جدید میان یاخته‌های عصبی مغز است. مغز کسی که دو زبان بلد است نسبت به مغز کسی که تنها یک زبان می‌داند، متراکم‌تر است و آمادگی بیشتری دارد برای یادگیری زبان سوم و چهارم و غیره به تجربه می‌دانیم مغزی که تهی است، پرسشی مطرح نمی‌کند و چیز جدیدی یاد نمی‌گیرد ولی مغزی که متراکم است، بهتر و سریع‌تر از مغز کسی که کمتر متراکم است، می‌آموزد. به عبارت دیگر، رفتار مغز برخلاف معده است. مغز را هر اندازه بیشتر پر کنید، آمادگی بهتر و جایی بیشتر برای انباشتن دانش، داده و اطلاعات، باز می‌کند.

مغزپژوهان انگلیسی تراکم مغز دو گروه از رانندگان را اندازه‌گیری کرده‌اند: میانگین چگالی مغز رانندگان تاکسی لندن (Cab) خیلی بیشتر از تراکم مغز رانندگان اتوبوس‌های خطی در لندن است. افراد گروه اول مجبورند نشانی بیش از ۶۰ هزار خیابان را به‌خاطر بسپارند و راه رسیدن به حدود ۹۰ هزار نشانی را از بر بلد باشند (آن هم بدون استفاده از برنامه‌های کاربردی ناوبری و مسیریابی موبایلی) تا بتوانند پروانه تاکسیرانی خود را دریافت یا تمدید کنند. ولی اعضای گروه دوم به دلیل رفت و برگشت دوره‌ای و مداوم بین دو نقطه ثابت در شهر، نیازی به یادگیری نشانی‌های جدید و حفظ آدرس هزاران خیابان و هزاران نشانی را در مغز و حافظه طبیعی خود ندارند.

احساس تنهاماندگی مرگبار

افراد معتاد به برنامه‌های کاربردی رایانه، گوشی همراه و شبکه‌های اجتماعی، چه بسا پیش از ابتلا به فراموشی، دچار احساس تنهاماندگی و انزوای بیمارگون می‌شوند. بسامد پدیده تنهاماندگی به قدری است که کشور بریتانیا، برای جلوگیری از ضایعات آن و کمک‌رسانی به‌موقع به تنهاماندگان، وزارت تنهایی را تاسیس کرده است. (www.gov.uk/government/news/loneliness-minister-its-more-important-than-ever-to-take-action). تنهاماندگی نتیجهی کمبود ارتباطِ عینیِ میان‌فردی و فزونیِ ارتباطاتِ غیرعینی (مجازی) است. فرایند تکینه‌سازی انسان یا singularization که برنامه‌های کاربردی «تدریس از دور»، «دورهمایش»، «دورکاری» و رسانه‌های اجتماعی باعث آن هستند، همدردی و دلجویی عاطفی را یاد نمی‌دهند. فرایند تکینه‌سازی، یکی از دلایل افزایش خودکشی در میان کاربران جوان در شمال اروپا و در ایالات متحده آمریکا است.

مغزپژوهان، محل درک تنهایی در مغز انسان را در کنار محل احساس رنج و درد، یافته و مستند کرده‌اند.

ما اکنون در بحبوحه یکی از بزرگ‌ترین تلاش‌های شناختی تاریخ علم، زندگی می‌کنیم: کوشش برای درک پیچیده‌ترین موضوع در جهان، یعنی مغز! دانشمندان در حال جمع‌آوری حجم وسیعی از داده‌ها در مورد ساختار و عملکرد مغز هستند. ده‌ها هزار محقق، زمان و انرژی زیادی را صَرفِ تفکر در مورد کارهای مغز می‌کنند. مغزپژوهی ما را قادر می‌سازد که هم فعالیت مغز را توصیف کنیم، هم آن را بهتر بپرورانیم و به کار گیریم و هم اینکه آن را از دستکاری «نوابغ شرور» براهانیم.

(نک: www.theguardian.com/science/2020/feb/27/why-your-brain-is-not-a-computer-neuroscience-neural-networks-consciousness)

زباله‌های الکترونیکی

سال ۱۳۸۹ مصوبه‌ای قانونی تکلیف زباله‌های الکترونیکی را در کشور مشخص کرد با این وجود این مسوولیت همیشه پاسکاری شده است. پس از آن، هجدهم اسفند ماه ۱۳۹۴ وزارت ارتباطات با سازمان محیط زیست یک تفاهم‌نامه در خصوص این زباله‌ها به امضا رساندند که البته همان‌طور که قابل پیش‌بینی بود این تفاهم‌نامه نیز تکلیف زباله‌های الکترونیکی در کشور را مشخص نکرد.

ماهواره‌های ایرانی

از ۱۵ اسفند ۱۳۸۴ که اولین تلاش‌ها برای ساخت ماهواره داخلی صورت گرفت تا کنون ۹ ماهواره ساخته شده که علی‌رغم صرف هزینه‌های میلیون دلاری، وضعیت هریک نامعلوم‌تر از دیگری است. در آخرین مورد رییس سازمان فضایی اعلام کرده، طبق بررسی‌های کارشناسانه در مورد ماهواره مصباح به این نتیجه رسیده‌ایم که هزینه‌های پرتاب این ماهواره بسیار بالاست و ارزش ندارد که آن را به فضا بفرستیم.

۱۰ برابر کردن محتوای الکترونیکی

پروژه ۱۰ برابر کردن تولید محتوای داخلی با رویکرد کسب‌وکار دیجیتال در سال ۱۳۹۵ به تایید ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی رسید. در این مقطع حدود ۴۰ میلیارد تومان به این پروژه اختصاص یافت و قرار شد با توسعه محتوا تاثیر قابل‌توجهی بر حوزه‌های علمی، پژوهشی و اقتصادی کشور گذاشته شود. آخرین خبر از این طرح اما این است که ظاهرا اجرای آن به‌طور کلی از اولویت‌های پروژه اقتصاد مقاومتی خارج شده است.

ارز دیجیتالی داخلی

چهارم اسفند ۱۳۹۶ بود که وزیر ارتباطات در توییتی وعده ایجاد ارز دیجیتالی داخلی توسط پست‌بانک را مطرح کرد. جهرمی، هشتم اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۷ این بار از آماده سازی مدل آزمایشی ارز دیجیتالی ایرانی خبر داد. با این وجود تا این لحظه همچنان خبری از سرنوشت، کارکرد و خروجی ارز دیجیتالی ملی نیست.

لوایح پنج‌گانه حقوق فناوری اطلاعات

پنجم اسفند ماه ۱۳۹۶ پنج لایحه مرتبط با نظام حقوق فناوری اطلاعات و ارتباطات برای ارایه به هیات دولت رونمایی شد. حمایت از اطلاعات و حریم خصوصی افراد در فضای مجازی، مسوولیت ارایه‌دهندگان خدمات حوزه فناوری اطلاعات، شناسه‌های الکترونیکی، حکمرانی الکترونیکی و تراکنش‌های الکترونیکی از جمله این پنج لایحه بودند که قرار بود در مجلس مصوب و به قانون تبدیل شوند که البته همچنان خبری از سرنوشت آن نیست.

الزام دولتی‌ها به نصب پادویش

هجدهم بهمن ماه سال ۱۳۹۶ وزیر ارتباطات ابلاغ استفاده از آنتی‌ویروس پادویش در دستگاه‌های دولتی را به عنوان یک دستور حاکمیتی اعلام کرد. اگرچه از همان زمان تاکنون انتقادات متعددی به مخاطرات استفاده انحصاری از تنها یک آنتی‌ویروس مطرح شد لیکن همچنان گزارشی از میزان پیشرفت و اجرای این دستور حاکمیتی از سوی دستگاه‌های دولتی نیست.

سند مراقبت از کودکان در فضای مجازی

دوم آبان ماه سال ۱۳۹۶ وزیر ارتباطات از رونمایی سند مراقبت از کودکان در فضای مجازی در روز ۱۳ آبان و همزمان با روز دانش آموز خبر داد. با این وجود تاکنون خبری در خصوص رونمایی این سند منتشر نشده است. تولید محتوای متناسب با کودک و نوجوان در این فضا نیز در این سند پیش‌بینی شده بود که از میزان پیشرفت آن اطلاعی در دست نیست.

طرح تکاپو

از دی ماه سال ۱۳۹۳ با مصوبه شورای عالی اشتغال برای توسعه اشتغال مبنی بر «مزیت‌های استانی» با عنوان «توسعه کسب‌وکار و اشتغال پایدار» یا «تکاپو» در دستور کار قرار گرفت و آنگونه که مجریان طرح می‌گفتند بهمن ماه ۹۴ در کارگروه شورای برنامه‌ریزی استان تصویب و از سال ۹۵ وارد فاز اجرایی شد. با این وجود تاکنون نتیجه مشخصی از میزان اشتغال به وجود آمده از جمله ایجاد ۱۳۰ هزار شغل در بخش ICT نیست.

برنامه دفاع سایبری

رییس مجلس شورای اسلامی در ۲۸ اسفند ماه ۱۳۹۵، قانون برنامه ششم توسعه کل کشور را که توسط شورای نگهبان تایید نهایی شده بود، به‌منظور اجرا به رییس جمهور ابلاغ کرد. در قانون برنامه ششم توسعه کشور، برنامه دفاع سایبری مناسبی برای افزایش چتر امنیت سایبری پیش‌بینی شده بود که البته تا این لحظه هیچ آماری از پیشرفت آن منتشر نشده است.

طرح GNAF

در ۲۱ تیر ماه ۱۳۹۴ محمود واعظی وزیر وقت ارتباطات مصوبه مربوط به «نظام ملی آدرس‌گذاری کشور» (GNAF) را برای اجرا به تمام دستگاه‌های اجرایی کشور ابلاغ کرد. در این نظام امکان بررسی و صحت‌سنجی آدرس به همراه موقعیت جغرافیایی مقدور است و همین امر می‌تواند باعث بالا رفتن ضریب ایمنی سایت‌های دولتی شود که پیشرفت دقیق و نتیجه این طرح که اجرای آن به عهده شرکت پست بود، مشخص نیست.

لوایح قمار و شرط‌بندی

۲۳ تیر ماه ۱۳۹۷ یک عضو کمیسیون مصادیق مجرمانه اعلام کرد که وزارت ارتباطات، وزارت اقتصاد، بانک مرکزی و پلیس نیروی انتظامی با هماهنگی یکدیگر لوایحی را به منظور مبارزه با سایت‌های قمار و شرط‌بندی به دولت ارایه کرده‌اند و انتظار می‌رود در آینده‌ای نزدیک در صورت تصویب لوایح مذکور، تبدیل به قانون شوند. این لوایح نیز در زمره ناتمام‌های حوزه فاوا قرار دارند.

پروانه اپراتور ماهواره‌ای

مطالعات اولیه نیازسنجی، امکان‌سنجی اپراتور ماهواره مخابراتی بومی از سال ۱۳۹۴ توسط سازمان فضایی ایران آغاز شد و چارچوب کلی آن در رگولاتوری به تصویب رسید. سیزدهم تیر ماه ۱۳۹۷ اما مدیر کل سازمان فضایی ایران پس از گذشت سه سال اعلام کرد که بررسی و صدور مجوز پروانه تدوین شده برای فعالیت اپراتور ماهواره مخابراتی در کشور، در دستور کار کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات قرار دارد.

نظام جامع مالیاتی

حکم مربوط به اجرای طرح نظام جامع مالیاتی به ماده ۵۹ قانون برنامه سوم توسعه و تحت عنوان محدودتر طرح جامع مالیاتی باز می‌گردد. به همین منظور در سال ۱۳۸۳ اعلام شد که شرکت دیلویت کانادا برای برنامه‌ریزی و تدوین نقشه راه این طرح دعوت به همکاری شده و در برنامه اجرایی طرح جامع مالیاتی ۳۷ پروژه در پنج محور سازماندهی شده بود که این طرح هنوز به سرانجام کامل نرسیده است.

خروج زیرساخت از مکالمات بین‌الملل

پنجم خرداد ماه سال ۱۳۹۷ مدیرعامل شرکت ارتباطات زیرساخت از کاهش نرخ مکالمات بین‌الملل از طریق دوصفر، در صورت آزادسازی ارایه این خدمات در کشور خبر داد. بر این اساس به جای آنکه شرکت زیرساخت به صورت مستقیم با اپراتورهای بین‌الملل قرارداد ببندد، قرار است اپراتورهای داخلی با طرف خارجی قرارداد بسته و شرکت زیرساخت تنها بحث تحویل ترافیک را عهده‌دار باشد.

ایمن‌سازی علاءالدین

۲۸ اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۷ معاون پیشگیری سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی تهران با اشاره به ضرورت ایمن‌سازی اماکن ناایمن پایتخت، گفت: از مسوولان ذی‌ربط می‌خواهیم که فشار بیشتری بیاورند تا ساختمان علاءالدین ایمن‌سازی‌اش نهایی شود. باوجود آنکه پایتخت تجربه حادثه تلخ پلاسکو را پشت سر گذاشته اما به نظر می‌رسد هشدارها درباره علاءالدین جدی گرفته نشده و این موضوع نیز همچنان بلاتکلیف بماند.

در میزگرد آنلاین با حضور مدیران بانک مرکزی و بانکی کشور عنوان شد

صدور مجوز انتشار ۱۰ هزار میلیارد تومان رمزریال از سوی شورای پول و اعتبار

رمز ریال از طریق بانک ها توزیع می شود

بانک مرکزی در تدارک عرضه «رمزریال» است؛ «رمزریال» را می‌توان نسخه الکترونیکی اسکناس‌های رایج در دست مردم دانست که در آینده با توجه به کارکرد آن، نقش مکمل و نه جایگزین را بـــازی خواهد کرد. علی صالح‌آبادی، رییس کل بانک مرکزی در خصوص رمزپول ملی و رونـــد اجرایی قوانین آن می‌گوید: «دســـتورالعمل در شـــورای پول و اعتبار، مصوب شده و مقدمات و راه‌اندازی آن در دست انجام است و امیدواریم اوایل سال ۱۴۰۱ اجرایی شود.»

در تعاریف رمزریال از سوی مدیران این بانک آمده است: رمز ریال در کنار مابقی ابزارهای پرداخت روزمره مانند کارت بانکی، اینترنت‌بانک و همراه‌بانک به سایر سامانه‌های پرداخت نظام بانکی افزوده شده اســـت. این پول، شکل دیگری از اسکناس اما کاملا دیجیتال بوده و با سرعت بالاتر در انجام پرداخت، در اختیار مردم قرار می‌گیرد.

بر اساس اعلام بانک مرکزی، در رمزریال، اصل و ذات پول به صورت الکترونیکی منتقل می‌شود و نیاز به تسویه بین بانکی نیست. کاربران این ابزار پولی، بدون حضور هیچ گونه واســـط، بلافاصله می‌توانند وجوهات‌شان را دریافت کنند و پرداخت نیز برای مردم به صورت آنی انجام می‌شود.

در عین حال، مواردی مانند ضریب فزاینده پولی و خلـــق پول، اعتماد مردم، تعامل‌پذیری و نهادهای پذیرنده، کاهش ریســـکِ از دست رفتن پول مردم بر اثر امکان ورشکســـتگی بانک‌ها، نقش بازیگران نوآور مانند فین‌تک‌ها در این اکوسیستم، از موضوعات مبهم در این حوزه است.

از این‌رو، در نودمین میزگرد آنلاین از سلسله نشست‌های تخصصی بانکداری و اقتصاد دیجیتال، با عنوان «بررسی جزییات و اهداف طراحی رمزریال» که با حضور محمدرضا مانی‌یکتا، معاون اداره نظام‌های پرداخت بانک مرکزی و ســـیدمجتبی فائزی معاون اداره کل نظارت فناوری اطلاعات بانک کشاورزی برگزار شد، جزییات مربوط به چالش‌های رمزریال در حال و آینده اقتصاد کشور و راهکارهای حل موضوعات مبتلابه آن، موردبحث و تبادل‌نظر قرار گرفت. آنچه پیش‌روی شماست، مشروح این گفت‌وگوست.

می‌خواهیم درباره رمزریال صحبت می‌کنیم؛ موضوعی که طی دو هفته گذشته، از سوی رییس کل بانک مرکزی، معاونت فناوری‌های نوین و روابط عمومی نیز مطرح شده است. آقای فائزی! جنابعالی کتاب «پول راستین دیجیتال، پولی دیگر و دنیایی دیگر» را تالیف کردید. به عنوان نخستین سوال، در خصوص ماهیت رمزریال و تفاوت آن با اسکناس و ارزهای دیجیتال و نیز تجربیات جهانی در این حوزه توضیح دهید. بانک‌های مرکزی دنیا درباره رمزریال و پول ملی دیجیتال، چه اقداماتی انجام داده‌اند؟

فائزی: اگر اجازه بدهید ابتدا مقدمه بسیار کوتاهی درباره رمزارزها عرض کنم. اسکناس و پول با پشتوانه طلا، عملا و به صورت قانونی، از سال ۱۹۷۳ به پول فیات، حکومتی، دســـتوری یا بدون پشتوانه تبدیل شد. این پول، به همراه انحصار مطلق بانک مرکزی و دولت و مکانیسم بانکداری اندوخته کسری در قالب سه ضلع، مثلثی را پدید آوردند که پیامدهای ناگوار اقتصادی اعم از رکودها، تورم‌ها، ابر تورم‌ها و بحران‌های اقتصادی در طول این نیم قرن را سبب شده است. بعد از بحران ۲۰۰۸، علمای اقتصادی و پولی، متفق‌القول به این نتیجه رسیدند که این بحران، منشا پولی داشته و ریشه این بحران‌ها، انحصار دولت در پول است. بعد از آن، فناوری بلاک‌چین و DLT ایجاد شـــد که در مقابله با پول متعارف، توسط بخش خصوصی رمزارزها یا کریپتوکارنسی را پدید آوردند. مهم‌ترین ویژگی کریپتوکارنسی‌ها، غیرمتمرکز بودن آنهاست و دولت و بانک مرکزی، انحصار آن را در دست ندارند. از آن زمان تا کنون، این فناوری، با سرعت بسیار زیادی توسعه پیدا کرده و علی‌رغم مبارزات علیه آن، ادبیـــات جدیدی در اقتصاد به نام پول دیجیتال ایجاد شده است. عموما پول‌های دیجیتال را به سه نوع تقسیم می‌کنند: دسته اول کریپتوکارنسی‌ها یا رمزارزها هستند که توسط بخش خصوصی تولید می‌شوند و همزمان دو ویژگی مهم یعنی غیرمتمرکز بودن و امکان تبادل P2P یا نفر به نفر، بدون واسطه سیستم بانکی و عدم امکان دوبله خرج کردن را دارند. خود کریپتوکارنسی‌ها، به دو دسته تقسیم می‌شوند: بیت‌کوین‌ها و آلت‌کوین‌ها. هر چیزی غیر از بیت‌کوین، آلت‌کوین نام دارد که الان بیش از ۸ هزار رمزارز در جهان تولید شده است. این فناوری، آنقدر توسعه پیدا کرده که این آلت‌کوین‌ها نیز تقسیم‌بندی‌های متفاوتی دارند. از آن جمله می‌توان به نیم‌کوین‌ها، یوتیلیتی توکن‌ها، دفای‌ها، ان‌اف‌تی‌ها اشاره کرد که در اقتصاد دیجیتال، بسیار گسترده شده‌اند. این رمزارزها به دلیل نوسانات شدید قیمتی، نمی‌توانستند نقش پول را ایفا کنند. یکی از ویژگی‌های پول این است که ثبات ارزش داشته باشد؛ پولی که نوسان بالا داشته باشد، نمی‌تواند به عنوان واسطه مبادله قلمداد شود و این کارکرد را داشته باشد. خیلی‌ها روی کریپتوکارنسی‌ها، نام کریپتو asset یا رمزدارایی گذاشته‌اند. بنابراین چون نمی‌توانستند نقش پول را ایفا کنند، نوع دوم به نام رمزارز با ارزش ثابـــت (stable coin) پدید آمد. این‌ها نیز مانند کریپتوکارنســـی‌ها از بلاک‌چین و DLT اســـتفاده می‌کردند اما با یک‌سری تغییرات، با نوسان قیمتی کم پدید آمدند. پشتوانه این رمزارزها با ارزش ثابت نیز معمولا پول فیات یا در برخی جاها، طلا و وثیقه‌های باارزش دیگر هستند و در حال حاضر نقش پول را در پلتفرم‌های مختلـــف، بازار رمزارزها و حتی در تبادلات تجاری ایفا می‌کنند و گردش مالی آنها نیز بسیار بیشتر از رمزارزهاست. رمزارزهای باارزش ثابت نیز تقسیم‌بندی خودش را دارد که به خاطر وقت برنامه از آن صرف‌نظر می‌کنم. به نوع سوم پول دیجیتال یعنی CBDC می‌رسیم که موضوع اصلی برنامه اســـت. بانک‌های مرکزی دنیا از سال ۲۰۰۸ به بعد، به هر شـــکل ممکن مبارزه با رمزارزها را ادامه دادند. یک‌بار آن را منع کردند و اقتصاددان‌ها گفتند نمی‌تواند جایگاه پول را داشته باشد. علی‌رغم این مبارزات شدید، مکانیسم این رمزارزها آنقدر پایدار و قوی است که بانک‌های مرکزی دنیا به این نتیجه رسیده‌اند که به جای مبارزه، باید خودشان دست به کار شوند و پول متعارف را اصلاح کنند. بنابراین از فناوری بلاک‌چین و DLT استفاده کردند و پول دیجیتال خودشان را خلق کردند که همان ویژگی‌های P2P یا نفر به نفر و عدم امکان دوبله خرج کردن را دارد. ضمن اینکه کارایی سیستم پرداخت و امنیت را افزایش می‌دهد و در بین سیستم بانکی و بخش خصوصی می‌تواند رقابت ایجاد کرده، دسترسی را آسان کند، هزینه‌ها را کاهش دهد و ریسک از دستن رفتن پول را برای مردم در بانک‌ها و موسسات مالی به‌خصوص در کشورهای جهان سوم با تورم بالا و نوسان شدید کم کند. البته CBDC‌ها هم بر اساس ساختار و عملکرد، تقسیم‌بندی‌های متفاوتی دارند اما عموما آنها را با دو نوع می‌شناسند: پرداخت کلان و پرداخت خرد. این، تقسیم‌بندی ساده است. درباره تجربیات جهانی نیز باید عرض کنم کشورها در این زمینه به سه دسته تقسیم می‌شوند: اول کشورهایی که هیچ کاری انجام نداده‌اند که کشورهای زیادی در دنیا در این مرحله هستند. دوم کشورهای اندکی که در مرحله مطالعاتی هستند و سوم کشورهای انگشت‌شماری که آن را پیاده‌سازی کرده‌اند. خوشبختانه بانک مرکزی ما، بخش مطالعاتی را پشت سر گذاشته و در مرحله پایلوت است. امیدواریم در سال ۱۴۰۱ راه‌اندازی شود. کشورهای انگشت‌شماری که راه‌اندازی کردند نیز غالبا فقط در بخش پرداخت کلان یعنی بین سیستم بانکی ایجاد کردند که بسیار آسان‌تر از پرداخت جزیی است. بانک مرکزی ما در حال راه‌اندازی پرداخت جزیی است. آنچه جای تقدیر دارد این است که مدیران این پروژه، همچنان سیستم را باز گذاشته‌اند و از نقدها و اصلاحات موردنظر استقبال می‌کنند. این برنامه نیز شاهدی بر این مدعاست و آقای دکتر مانی یکتا هم به عنوان یکی از دست‌اندرکاران این موضوع، اینجا تشریف دارند تا نقدها گفته شود، به این امید که در برنامه‌های آتی بانک مرکزی گنجانده شود.

آقای یکتا! با توجه به اینکه صحبت از رمزریال به عنوان ابزار جدید در نظـــام بانکی در حوزه پرداخت پولی کشور است، اصلا چرا بانک مرکزی به این سمت رفت و چه دلیلی وجود داشت که در شبکه بانکی و نظام بانکی ایجاد شود؟ قرار است با رمزریال چه مشکلی حل شود؟

یکتا: دسته‌بندی آقای دکتر فائزی جالب بود و تا کنون چنین دسته‌بندی‌ای را ندیده بودم. معمولا دسته‌بندی‌ها ناظر به ادبیات متون تخصصی این حوزه در بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول است. احتمالا مخاطبان این برنامه با مفهوم استانداردی مانند گل پول (money flower) آشنا هستند؛ یعنی تمام ابزارهای پرداخت و انواع پول، به‌طور مشخص دسته‌بندی شده که چهار معیار اساسی برای آن درنظر گرفته است. بر این اساس، پول‌هایی که به عنوان ابزار پرداخت در همه جای دنیا مورد پذیرش قرار می‌گیرند و استفاده می‌شوند، یا دیجیتال هستند یا غیردیجیتال (فیزیکی). دسته‌بندی دوم روی نحوه دسترسی به این ابزارهای پرداخت است. بعضا ممکن است برخی انواع پول عمومی نباشند بلکه اختصاصی یا ابزارهای تسویه بین‌بانکی باشند. دسته‌بندی سوم که ناشر آن می‌تواند بانک مرکزی یا نهاد دیگری باشد. دسته‌بندی چهارم P2P است و اینکه برای انتقال آن، نیاز به نهاد واسط است یا خیر. با این مقدمه باید عرض کنم بعد از اینکه مارکت‌کپ کریپتوکارنسی‌ها در دنیا، به تدریج بزرگ شدند و از تریلیون دلار عبور کردند و حتی عقب‌تر و کمتر از آن، بانک‌های مرکزی نیز حســـاس شدند. بر این اســـاس، با توجه به اینکه کریپتوکارنسی در تعارض با مانیفست بانکداری مرکزی است، فارغ از اینکه چطور آن را بپذیرند، به این فکر کردند که کریپتوکارنسی‌ها چه ارزش افزوده‌هایی دارند که موجب پذیرش آن در دنیا شده و اینکه این فناوری، چه سطحی از اعتماد را فراهم کرده که شکست‌ناپذیر بوده و این قابلیت، باعث شده این سطح ارزش را پیدا کند. ناظر بر این موضوع، به مفهوم پول دیجیتال بانک مرکزی، جدی‌تر پرداخته شد نه اینکه جدید باشد. مستحضر هستید زمانی که به تدریج نظام اسکناس با حساب‌های بانک مرکزی و بانکداری مبتنی بر ابزارهای الکترونیکی جایگزین شـــد، از همان نقطه، پول دیجیتال بانک مرکزی هم اتفاق افتاد؛ از همان جایی که بانک‌های مرکزی، حساب‌های الکترونیکی برای بانک‌ها و موسسات افتتاح کردند، پول دیجیتال بانک مرکزی شکل گرفت. موضوع اصلی این شد که آن مانیفست، ویژگی‌ها و دستاوردهای کریپتوکارنسی‌ها را روی ساختار پولی که توسط بانک مرکزی منتشر می‌شود، منطبق کنیم تا ببینیم از دستاوردهای آن چه استفاده‌ای می‌توانیم داشته باشیم. آقای دکتر فائزی هم اشاره کردند موضوع دوبله خرج کردن که می‌تواند به ضریب فزاینده پولی منتج شود، یکی از ملاحظاتی است که در بحث DLT و فضای کریپتوها تقریبا حل شده است. موضوع قراردادهای هوشمند، چیزی نیست که نتوانیم در فضای غیرتوزیع‌شده و خارج از فضای DLT آن را اجرا کنیم. این موضوع، قابل اجراست اما هزینه اجرای آن، به مراتب بالاتر از زمانی است که آنها را روی فضای DLT پیاده‌سازی کنیم. بعد از اینکه قراردادهای هوشمند، به واسطه کریپتوکارنسی‌ها، نمود عملی و تبلور عینی پیدا کردند، موضوع بسیار جدی شد و بانک‌های مرکزی به‌طور جدی به این موضوع فکر کردند که اگر وارد این حوزه نشوند، در فضای اقتصاد دیجیتالی که قرار است نقش محوریتی به موجودیت‌های جدید بدهند، عقب خواهند ماند و آن فضا را همین موجودیت‌های جدید کشف و خودشـــان برای آن، راهکار پیدا کرده و مستقل از بانک‌های مرکزی، نظام‌های پولی ایجاد می‌کنند که در این فضا، پیشروتر حرکت خواهند کرد. بنده درباره فضایی صحبت می‌کنم که شاید مربوط به ۵ تا ۱۰ سال آینده باشد اما بیشتر بانک‌های مرکزی به این نگرانی واقف شده‌اند. خانم لاگارد در ســـال ۲۰۱۹ که هنوز در صندوق بین‌المللی پول فعالیت داشت، این توصیه جدی را مطرح کرد که اگر بانک‌های مرکزی به فضای CBDC ورود نکنند، مخاطره جدی خواهند داشت نه به این خاطر که صرفا CBDC در تقابل با پدیده رمزارزها مطرح شود؛ مثلا دلار دیجیتال توسط FED منتشر شود که جایگاه واقعی دلار را در فضای کریپتو احیا کند. در حالی که موضوع، بسیار فراتر از این است و به اقتصاد دیجیتال و اینکه بانک‌های مرکزی، حاکمیت پولی را از دست ندهند، برمی‌گردد. با این مقدمه، باید عرض کنم هدف‌گذاری بانک مرکزی ما هم همین بوده است؛ یعنی ریل‌گذاری برای اقتصاد دیجیتالی که به فضای کریپتو وابسته نباشد، هرچند فضای متفاوتی است. اگر قرار باشد در نظام پولی‌مان، اقتصاد دیجیتال را با محوریت قراردادهای هوشمند پیگیری کنیم، لاجرم باید در این فضا حرکت کنیم. فضای CBDC، یک فضای abstraction خاص است؛ یعنی برای بانک‌های مرکزی مختلف، نمی‌توان نسخه یکسان پیچید. هر بانک مرکزی، بر اساس شرایط اقتصادی، فرهنگی، ابزارهای سیاست پولی و جایگاه آن در نظام پولی، پارامترهای طراحی را انتخاب می‌کند و بر این اساس، وارد فضای سندباکس می‌شود تا مخاطرات را شناسایی کند. دوستان را به سایت CBDC tracker ارجاع می‌دهم که تمام فعالیت بانک‌های مرکزی را رصد کرده و اینکه دنیا در این زمینه، در چه وضعیتی است، روی اسپنشات قابل مشاهده اســـت. غیر از تعداد محدودی از کشورها که در مرحله پایلوت هستند و مقداری بیشتر از تحقیق و بررسی، کار کرده‌اند، بسیاری از بانک‌های مرکزی در فاز تحقیق هستند. غیر از کشورهای آفریقایی، همه کشورها، درگیر این مفهوم شده‌اند و بسیاری از آنها از فضای پژوهشی عبور کرده‌اند. این، موضوعی است که بانک‌های مرکزی باید به آن ورود کنند و چیزی نیست که بخواهند به آن فقط فکر کنند. این موضوع به یک «باید» تبدیل شده و قطعا همگی باید در مقیاس آزمایشی بسنجند تا پارامترهای تنظیمی را بر اساس اقتصاد خودشان تنظیم کرده و متناسب با آن، سیاست پولی را مشخصا تنظیم کنند، چون به نظر می‌رسد نمی‌توانیم با ابزارهای پولی کلاسیک در این فضا و این شکل جدید از اقتصاد و نظام پولی، حاکمیت پولی داشته باشیم.

یکی از ویژگی‌های متمایز رمزارزها نسبت به پول فیات، عدم ایجاد ضریب فزاینده پولی روی آن است و با توجه به اظهارات جنابعالی، امکان دوبله خرج کردن رمزریال وجود ندارد و نباید شاهد ضریب فزاینده نقدینگی باشیم. با توجه به استراتژی بانک مرکزی در قبال سیستم بانکی در زمینه اعطای کیف پول به بانک‌ها، ممکن است خلق نقدینگی در قبال رمزارزها اتفاق بیفتد. راه‌حل جلوگیری از این نگرانی چیست؟

فائزی: نگرانی‌ها را به درستی اشاره کردید و اینکه یکی از ویژگی‌های CBDC‌ها این است که روش خلق نقدینگی روی آن میسر نیست. دلیلش این است که هر واحد پولی، هویت دارد و امکان دوباره خرج کردن وجود ندارد. این ویژگی، علاوه بر اینکه امکان جعل را به حداقل می‌رساند، مانع امکان ضریب فزاینده نقدینگی می‌شود. در پول متعارف، در سیستم بانکی و بانکداری اندوخته کسری همزمان یک وجه، هم می‌تواند دارایی شما و هم دارایی بنده باشد، زیرا شما در حساب واریز می‌کنید و از آنجا به استخر پول می‌رود و بانک از همان پول به ازای سپرده قانونی که کسر می‌شود، می‌تواند سایر موارد را در قالب تسهیلات به فرد دیگری بدهد و فرد دیگر همان پول را در همان حساب‌های بانک واریز می‌کند و این خلق نقدینگی اتفاق می‌افتد. با این حال در CBDC این کار، قابل انجام نیست چون آن پول فقط یک بار می‌تواند خرج شود و استخر پول به وجود نمی‌آید. با همه این‌ها، این موضوع، بستگی به این دارد که بانک مرکزی، چه سیاستی را در نظر بگیرد. اگر روش مستقیم را به کار ببرد، جلوی خلق نقدینگی گرفته خواهد شد؛ یعنی یک بانک مرکزی داریم و تعدادی بهره‌بردار و سیستم بانکی وجود ندارد اما بعضا سیستم بانکی ورود می‌کند که معمولا این کار، انجام می‌شود. در این حالت، به سیستم بانکی نیز کیف پول اعطا می‌کنند یا برای کاهش ریسک از فرایند دو لایه استفاده می‌کنند؛ یعنی علاوه بر بانک مرکزی، بانک‌های تجاری و سپس بهره‌برداران وجود دارند. در هر صورت، اگر بانک‌های تجاری، کیف پول داشته باشند، مانده موجودی CBDC یا رمزریال، چنانچه آن را به عنوان صندوق درنظر بگیریم، به طرف دارایی بانک‌ها می‌آید و چون مانند وجوهی که در صندوق است، عمل می‌کند، بنابراین امکان تبدیل به تسهیلات به بانک‌ها می‌دهد و خلق نقدینگی می‌تواند ایجاد شود؛ یعنی معادل دارایی، کفایت سرمایه ایجاد می‌شود و امکان پرداخت وام بیشتر خواهد شد. وقتی امکان پرداخت وام‌ها باشد، باز هم به چرخه خلق نقدینگی می‌افتیم، چون بالاخره آن وام پرداخت می‌شود و دوباره بر اساس نرخ ذخیره قانونی بانک مرکزی، مابه‌التفاوت آن، دوباره این خلق نقدینگی را ایجاد خواهد کرد. ما الان باید دقیقا مشخص کنیم که بانک مرکزی با این پول، جلوی ضریب فزاینده نقدینگی را بگیرد یا خیر؛ چون بسیاری از بانک‌ها و کشورها، دنبال این موضوع نیستند و معتقدند ضریب فزاینده نقدینگی، چیز خوبی است اما برای کشور ما که تورم مزمن داریم، این کار می‌تواند نقطه خوبی باشد تا از این مکانیسم استفاده کنیم و جلوی تورم مزمن را بگیریم. در اینجا راهکارهایی به نظر می‌رسد. بانک مرکزی می‌تواند دستورالعملی صادر کند که بانک‌ها می‌توانند این موجودی را به عنوان حساب‌های زیرخط درنظر بگیرند و به عنوان صندوق درنظر گرفته نشود. البته باز هم ممکن است چند استراتژی ایجاد شود. آیا بانک مرکزی قرار است بابت تبدیل رمزریال به ریال به بانک‌ها کارمزد بدهد یا به بانک‌ها اجـــازه دهد از مردم کارمزد بگیرند؟ یکی از ویژگی‌های CBDC، نگرفتن کارمزد یا کارمزد بسیار اندک است، چون باید خاصیت یک پول را داشته باشد، بنابراین چرا بانک‌ها باید این کار را انجام دهند و برای تامین نقدینگی خودشان از بانک مرکزی، با درصدهای بالا قرض بگیرند؟ این‌ها دغدغه‌هایی است که تا زمانی که استراتژی‌ها و سیاست‌های بانک مرکزی مشخص نشود، نمی‌توان درباره آن نظر روشنی داد.

جناب یکتا! قبل از اینکه جنابعالی نیز به همین پرسش، پاسخ بدهید، آقای عبدالحمید منصوری پرسیده‌اند آیا مستند رمزریال منتشر شده یا خیر؟ باید عرض کنم بنده این مستند را ندیده‌ام و فکر می‌کنم در لایه کارشناسی است. لطفا نظرتان را درباره توضیحات آقای فائزی در خصوص خلق پول و افزایش ضریب پایه پولی بفرمایید.

یکتا: درباره مستند عرض کنم ما یک‌سری مقررات انتشار رمزریال داریم که شورای پول و اعتبار مصوب کرده و مخاطب آن مقررات بانک مرکزی است و بر این اساس بانک مرکزی، اجازه پیدا کرده در مشخصات و حدودی که در مقررات تعیین شده، رمزریال را انتشار دهد که در آن با ضوابط خاصی، نکاتی ذکر شده و چون مخاطب آن بانک مرکزی است، انتشار عمومی آن از حیز انتفاع ساقط است اما ما در مرحله‌ای قرار داریم که این مجـــوز را اخذ کردیم و کارگروه‌های فنی، اقتصادی و کسب‌وکاری با بانک‌ها تنظیم شده و در حال برنامه‌ریزی دستورها و هماهنگی هستیم تا هم بانک‌ها را درگیر موضوع کنیم چون تا حالا شبکه بانکی درگیر این موضوع نشده بود و هم در حال شناسایی خبرگان این حوزه، در شبکه بانکی و خارج از آن هستیم که از نظرات‌شان استفاده کنیم. بر این اساس، برخی مواردی که هنوز تصمیم‌گیری آن اتخاذ نشده مانند مباحث کارمزدی و مواردی که در لایه‌های کارکردی قابل طرح است، در جلسات مربوطه با شبکه بانکی،

محمدرضا مانی‌یکتا

سیدمجتبی فائزی

> فائزی: یکی از ویژگی‌های CBDC، نگرفتن کارمزد یا کارمزد بسیار اندک است، چون باید خاصیت یک پول را داشته باشد، بنابراین چرا بانک‌ها باید این کار را انجام دهند و برای تامین نقدینگی خودشان از بانک مرکزی، با درصدهای بالا قرض بگیرند؟ این‌ها دغدغه‌هایی است که تا زمانی که استراتژی‌ها و سیاست‌های بانک مرکزی مشخص نشود، نمی‌توان درباره آن نظر روشنی داد

> مانی‌یکتا: وقتی می‌گوییم CBDC ما از نوع تعهد بانک مرکزی است، در این زمینه، هر اتفاقی بیفتد، متمرکز یا غیرمتمرکز باشد یا دیتا با هر مکانیسمی نگهداری شود، تعهد این توکن با بانک مرکزی است، پشت آن بانکی وجود ندارد و متعهد بازپرداخت ارزش مالی این توکن، بانک مرکزی است و این دغدغه، حل شده است. باید این موضوع را برای مشتری شفاف کنیم که اساسا این دغدغه شکل نگیرد

دقیق‌تر شده و در جای خود اطلاع‌رسانی می‌شود. درباره موضوع ضریب فزاینده باید عرض کنم این موضوع، به‌طور خالص اقتصادی است و بنده هم فنی هستم و نکاتی که مطرح می‌کنم حاصل تلمذ در حوزه‌های اقتصادی است که از خبرگان این حوزه دریافت کرده‌ایم. حتی در جلسات شورای پول و اعتبار، هم در جلسات کارشناسی و هم در جلسات مصوب کردن موضوع، مباحث مفصلی انجام شد تا توانستیم دغدغه عزیزان را برطرف کنیم. ضریب فزاینده از دو منظر قابل بررسی است: یکی ذات پول طراحی‌شده است که از نظر ماهوی، ضریب فزاینده دارد یا خیر. با توجه به ویژگی‌های رمزریال، طراحی ما مشابه اسکناس و مسکوک است و به گونه‌ای است که اگر رمزریالی منتشر می‌شود، فرایند انتشار آن مشابه اسکناس است و فرایندهای مربوط به هیات نظارت و زیر کلید بودن آن را طی می‌کند تا وارد چرخه انتشار شود؛ یعنی از زمانی که issue می‌شود تا هنگامی که منتشر شود و در اختیار بانک قرار گیرد (چون ناظر بر مقررات نشر و توزیع اسکناس است و خود اسکناس هم فول‌ریزرو است)، در قانون پولی و بانکی ما نیز وجود دارد. زمانی که قرار است میزان مشخصی اسکناس منتشر شود، مابه‌ازای آن موظفیم تحت‌نظر هیات نظارت بر اندوخته اسکناس، منابعی را از محل منابعی که در قانون پولی بانکی آمده مانند طلا، فلزات گرانبها، دارایی‌های ارزی و غیره به هیات نظارت معرفی کنیم تا اجازه انتشار داده شود، بنابراین ضریب فزاینده ماهیت رمزریال، یک است و ضریب فزاینده پولی درباره آن متصور نیستیم اما دغدغه موجود که در اظهارات آقای فائزی هم وجود دارد، این است که زمانی که قرار است رمزریال منتشر شود و در اختیار بانک قرار گیرد، می‌تواند محل مخاطره شود؛ یعنی هرچه بگوییم بانک قرار است رمزریال بگیرد، مانند گرفتن اسکناس است، بنابراین یا باید مابه‌ازای آن اسکناس امحایی تحویل بدهد تا معادل آن رمزریال دریافت کند و یا باید حساب را نزد بانک مرکزی، مثبت کند تا بانک مرکزی از آن حساب، برداشت کند و رمزریال در اختیار بانک قرار دهد. چنانچه بانک این کار را انجام دهد و رمزریال دریافت کند، چون از میزان بخشی از دارایی‌اش که درگیر حوزه‌های پرداخت دیگر بوده، استفاده کرده، ممکن است نقدینگی میان روز با کسری مواجه شود، به بازار بین بانکی فشار بیاورد و منجر به اضافه برداشت بانک وغیره شود. این موضوع، تاثیرات جانبی و مخاطره جنبی است که همین الان هم می‌تواند اتفاق بیفتد. قطعا باید به آن پرداخت اما ابزار سیاست‌گذاری خاص خود را دارد و در جای خودش هم دقیق، روشن و شفاف است، روی آن نظارت می‌شود و سیاست کنترلی دارد. همین الان، اضافه برداشت و نیز عملیات سیاست پولی که ما در بانک مرکزی اجرا کردیم، می‌تواند این مخاطره جانبی را کمرنگ‌تر کند؛ یعنی این مخاطره جانبی ناشی از تقاضای بانک‌ها که مابه‌ازای آن حاضرند تحت هر شرایطی رمزریال بگیرند ولو به این قیمت که در نقدینگی پایان روز، دچار مشکل و منجر به اضافه برداشت و نظایر آن شوند. این‌ها سناریو خاصی است و باید ببینیم به آن فضا می‌رسیم یا خیر. نکته خوبی که آقای دکتر فائزی اشاره کردند این است که اصلا انگیزه بانک برای انجام این کار چیست؟ این نکته، کاملا درست است. بنده از زاویه دید دیگری به این موضوع می‌پردازم. از نظر اقتصادی، برای بانک، ارایه رمزپول به مشتری اصلا جذابیت ندارد؛ یعنی اگر یک موسسه مالی اعتباری باشیم و حواس‌مان باشد، هرچند روزبه‌روز مشتریان به ما می‌گویند رمزریال بدهید و ما هم خوشحالیم که بخشی از مشتریان‌مان را راضی نگه‌می‌داریم اما در واقع از سپرده‌هایی که مشتری نزد ما دارد، کم می‌کنیم و مابه‌ازای آن رمزریال به وی می‌دهیم، چون تعهد بانک مرکزی است و ما قدرت خلق اعتبار روی رمزریال نداریم. حالا چرا بانک باید این کار را انجام دهد؟ این موضوع به چشم‌اندازی برمی‌گردد که وظیفه داریم بانک‌ها را آگاه کنیم چون بانک، یک‌سری فرصت‌های جدیدی پیش‌روی خود دارد. در فضای اقتصاد دیجیتال، بانک، اجازه پیدا می‌کند، قرارداد هوشمند داشته باشد و روی بیزینس‌مدل‌های جدید در فضای بانکداری فکر کند و نگران این موضوع نباشد که مدل کلاسیک بانکداری را به تدریج از دست می‌دهد چون سپرده‌های بانک، تبدیل به منابعی از جنس بانک مرکزی می‌شود و دستاورد ارزشمندتر اینکه می‌تواند زیست‌بوم اقتصاد دیجیتال را در فضاها و مدل‌های کسب‌وکاری مختلف طراحی و توزیع کند و درآمدها و انتفاع خاص خود را از فضای اقتصاد دیجیتال داشته باشد. اینجا ماموریت اصلی ماست که باید کمک کنیم بانک‌ها نسبت به این موضوع آگاهانه تصمیم بگیرند.

در حوزه رمزریال صحبت از این است که نه جهان‌شمول است و نه قرار است سودی به آن تعلق گیرد. با این وضعیت که برای آن ترسیم شده، اصلا مردم نسبت به این ابزار جدید مالی اعتماد می‌کنند؟

فائزی: با توجه به صحبت‌های آقای یکتا مبنی بر اینکه در نقد به رمزریال، الان هم این مشکل وجود دارد که بانک مرکزی به ازای آن می‌تواند پول، امحا کند و بانک‌ها می‌توانند از آن استفاده کنند، مساله اساسی دیگر هم وجود دارد. اگر قرار باشد بانک مرکزی، نرخ تورم را در چهار یا پنج درصد یا ۱۰ درصد نگه‌دارد، آیا می‌تواند این کار را انجام دهد؟ به هیچ‌وجه. چون بخش اعظم تورم و خلق نقدینگی، توسط بانک‌های تجاری انجام می‌شود. پول پرقدرت بانک مرکزی، کنترل‌شده هست اما مکانیسم بانکداری اندوخته کسری و مکانیسم سیستم بانکی به‌خصوص در کشور ما، طوری است که بانک مرکزی نمی‌تواند با ابزار پول متعارف، نرخ تورم را کنترل کند. بنابراین ما می‌توانیم از این موضوع به عنوان یک نقطه عطف استفاده کنیم که از این مکانیسم استفاده کنیم تا جلوی خلق نقدینگی را بگیریم. درباره اعتماد باید گفت پذیرش و مقبولیت عمومی از مهم‌ترین چالش‌های CBDC است؛ به‌خصوص در کشورهایی مانند ایران که نرخ تورم بالایی داریم و روند کاهش ارزش پول در کشور، نزولی و برخی مواقع، بسیار نزولی است. اما ممکن است از سر اجبار، ریسک یا غیره باشد مانند پول متعارف که نه تنها در کشور ما، بلکه در همه دنیا، به ناچار به آن پول اعتماد می‌کنند؛ یعنی تراست در اثر اجرا، دستور و انحصار حاکمیتی انجام می‌شود. این تراست یا اعتماد به این دلیل انجام شده که ابزار یا پول دیگری نمی‌تواند خلق شود و پول بخش خصوصی وجود ندارد.

کشور ما یا هر کشور دیگر، باید در کنار رمزارزهای دیگر، یک CBDC داشته باشد. این، واقعیتی است که اتفاق خواهد افتاد. شاید در مدت کوتاه گفته شود فقط CBDC ما قابل پذیرش و بقیه غیرقانونی است ولی در بلندمدت این اتفاق نخواهد افتاد؛ همان‌طور که در دهه گذشته رخ نداد و اگر می‌توانست اتفاق بیفتد، تا حالا اتفاق افتاده بود. بنابراین ما باید آن ویژگی‌های قابل اعتماد را در CBDCها ایجاد کنیم. مثلا اگر کیف پول را راه‌اندازی کردیم، آیا همه رمزارزها می‌توانند در آن ذخیره شوند؟ اگر کیف پول با تعامل‌پذیری بالا درست کردیم، بنابراین رمزریال ما این ویژگی را داشته باشد. اولین ویژگی CBDC، حفظ ارزش است. کشورهای انگشت‌شمار که CBDC را راه‌اندازی کردند، عموما دارای پول قوی و ثبات ارزش بودند. اینکه کشور ما با تورم مزمن، بتواند این ویژگی قابل اعتماد را ایجاد کند، بسیار مهم است. دومین ویژگی، تعامل‌پذیری با سایر رمزارزها یا حداقل سایر CBDCهاست. اینکه ما آن را جهان‌شمول نکنیم و فقط داخلی بدانیم، آیا این عدم ارتباط، یک امتیاز منفی برای جلب اعتماد نیست؟ سومین ویژگی، مشمولیت نرخ بهره است. اگر بانک مرکزی تصمیم بگیرد، به آن بهره تعلق نگیرد، مردم از آن اســـتفاده می‌کنند؟ اصلا چرا باید آن را ذخیره کنند؟ چهارمین ویژگی، حفظ حریم خصوصی و بحث کیف پول است که بسیار بسیار مهم است. این‌ها همگی جعبه سیاه است و چون پاسخ آن را نمی‌دانیم، همگی را به عنوان سوال مطرح می‌کنیم. آیا بانک مرکزی، از کیف پول self-custody استفاده می‌کند یا قرار اســـت کیف پولی ایجاد کند که رمزهای خصوصی به صورت متمرکز در آن ذخیره شود؟ این کار، با غیرمتمرکز بودن منافات دارد. آیا بانک مرکزی قرار است گزینه امکان پایش یعنی بررسی تراکنش‌ها را در کیف پول به عنوان آپشن بگذارد و اصلا آیا این آپشن را قرار داده است؟ مثلا آیا بانک مرکزی حق دارد تراکنش‌های بنده را با این عنوان که بهره‌بردار یا استفاده‌کننده از کیف پول هســـتم، کنترل کند و مورد بررسی قرار دهد؟ آیا چنین سیاستی دارد؟ این، بحث حریم خصوصی است. تا زمانی که دو سیستم داشته باشیم؛ یعنی یک پول فیات داشته باشیم و همان‌طور که در ابتدای برنامه گفته شد، بانک مرکزی تصمیم دارد از این پول، به عنوان یکی از ابزارها استفاده کند، هم با ابزارهای خودمان رقابت ایجاد کرده‌ایم و هم با سایر کریپتوکارنسی‌ها. ویژگی‌های دیگری مانند امنیت نیز مطرح اســـت که مباحث و منازعات فنی خود را دارد. همچنین مباحث فنی مربوط به قابلیت دسترس‌پذیری، انعطاف‌پذیری و مقیاس‌پذیری دارد که باید لحاظ شود. واقعیت این است که ما الان در یک نقطه عطف تاریخی قرار داریم. نباید فکر کنیم رمزریال شبیه همین پول است و هر مشکلی عنوان کنیم، گفته شود الان هم این مشکل وجود دارد. ما در یک نقطه عطف تاریخی قرار داریم و پیاده‌سازی یک رمزریال خوب می‌تواند تا حدودی حافظ ارزش ریال ما هم باشد که خیلی با آن مشکل داریم و پیاده‌سازی یک رمزریال نامناســـب، می‌تواند پول ملی را که در وضعیت مناسبی قرار ندارد و آینده خوبی برای آن متصور نیستیم، با خطر شدید مواجه کند. نکته خوب این است که عموما در حوزه اعتماد، مردم به دولت‌ها نسبت به بخش خصوصی، بیشتر اعتماد دارند و از نظر جایگاه حقوقی دولت‌ها دست بالاتری دارند. به نظرم با یک‌سری تغییرات ساختاری و فنی، می‌توانیم در این برهه از زمان، یک رمزریال خیلی قوی ایجاد کنیم.

> فائزی: چرا فقط به فضای حال باید فکر کنیم؟ آیا همیشه همین فضا وجود دارد؟ شاید یک سال دیگر، کریپتوکارنسی‌ها، آنقدر توسعه پیدا کنند که واقعا در مقابل پول‌های ملی در جهان قرار گیرند، بنابراین ما باید به جلوتر هم فکر کنیم. اینکه فقط به دسترسی مستمر به پول بانک مرکزی و نقل و انتقال مالی افراد فکر کنیم، هیچ آورده‌ای نداشته‌ایم

جناب دکتر فائزی سوالاتی را مطرح کردند، قبل از اینکه سوال بعدی را از جنابعالی بپرسم، برای شفافیت بیشتر موضوع، لطفا ابتدا به سوالات ایشان پاسخ دهید.

یکتا: آقای دکتر فائزی نکات مهمی را مطرح کردند. البته برخی از این نکات، نگران‌کننده بود! نگرانی از این جهت است که آیا انتظار داریم با انتشار رمزریال، مشکل تورم را حل کنیم؟ هدف‌گذاری بانک مرکزی، این موضوع نبوده است. ضمن اینکه بنده هم در ادبیات موضوع پول دیجیتال بانک مرکزی، هنوز با این رویکرد مواجه نشدم که یک بانک مرکزی، سیستم پرداخت و نظام پولی مبتنی بر DLT طراحی کند و برای آن قدرتی از نظر سهم انتشار پیش‌بینی کند که بر میزان پولی که الان به صورت عمومی در اقتصاد وجود دارد، تسلط پیدا کرده و به تدریج سلطه کامل ایجاد کند. این‌ها در فضای ادبیات موضوع، ابهامات را بیشتر می‌کند. فضای CBDC بسیار گسترده است. در همه‌جای دنیا که این موضوع در حال بررسی است، این نکته وجود دارد که چطور این فضای بسیار گسترده که می‌تواند در آن خرده‌فروشی و عمده‌فروشی تعریف شود و ناشر، بانک مرکزی باشد یا تحت شرایط خاص، قدرت انتشار را در فضای انتزاعی، فارغ از فضای عملیاتی، در اختیار موسسات پولی قرار دهد. در فضایی که می‌توان با نرخ بهره به عنوان مشوق برخورد کرد یا با کارمزد آن، تغییراتی داد، اینکه چطور روی سیستم پولی، به کار گرفته شود، علامت سوالی است که همه بانک‌های مرکزی در حال بررسی آن هستند. هدف این بوده یک امکان کوچک در کنار اقتصاد قرار گیرد و به تدریج بزرگ شود نه اینکه چون همه‌چیز آن در دست خودمان است، یک امکان بزرگ، روی اقتصاد سوار کنیم. این نکته را فراموش نکنیم آنجایی که ما درباره CBDC صحبت می‌کنیم که با پشتوانه منتشر می‌شود و قرار است ضریب فزاینده آن یک باشد، این امر، به معنای بازگشت به سیستم Full-reserve است. اگر قرار است روی این مختصات Full-reserve شویم و روی ریتیل کار کنیم، به جای اکانت‌محور، توکن‌محور باشیم، این موضوع در تعارض با تفکر جایگزینی کل فضای پولی است. این امر به معنای بدون بانک بودن اقتصاد است زیرا با این روش، قرار است همه تعهدات بانک‌ها جابه‌جا شود. در این اقتصاد، معلوم است که تورم نداریم و همه‌چیز، Full-reserve است و در این فضا، قدرت خلق پول هم وجود ندارد. آن موقع بحث اعتبار و تسهیلات و قدرتی که فضای وام‌دهی می‌تواند در اقتصاد ایجاد کند، نخواهیم داشت. بنده قصد ندارم چندان وارد این قسمت شوم بلکه تلاش می‌کنم برخی نکاتی که آقای دکتر فائزی فرمودند، پاسخ دهم. تراست یا اعتماد، موضوع بسیار مهمی است و بنده هم با شما موافقم. در همه اقتصادها وقتی با شرایط تورمی مواجه می‌شویم، حجم پول در جیب مردم کم می‌شود و مردم، وجوه نقد نگه نمی‌دارند و تمایل دارند پول را در حسابی نگه دارند تا میزانی سود بانکی بگیرند و بخشی از تورم را جبران کنند. در این حالت، مشوق برای ما که در شرایط تورمی هستیم، چیست؟ ما هم به راحتی می‌توانیم زیست‌بومی طراحی کنیم چون در همین شرایط تقاضا برای پول و تسهیلات، بسیار بالا می‌رود و برعکس فضای غیرتورمی که هیچ انگیزه‌ای برای دریافت تسهیلات وجود ندارد، در فضای تورمی، اشتیاق برای گرفتن تسهیلات وجود دارد و می‌توان به راحتی بخشی از تسهیلات را بر اساس هدف‌گذاری و زیست‌بوم طراحی‌شده با رمزریال اعطا کرد. بنابراین موضوع مشوق ایجاد کردن برطرف می‌شود اما مهم‌تر از ایجاد مشوق، این است که زیست‌بوم طراحی کنیم. ما در این فاز قرار داریم و از نظرات بانک‌ها در این زمینه استفاده خواهیم کرد. ما در حال طراحی یک زیست‌بوم کوچک هستیم که در آن، فضای کسانی که تمایل دارند رمزریال داشته باشند، مکانیسم‌های آن را پیش‌بینی می‌کنیم و هم بررسی اینکه پس از خرج کردن، قرار است چطور گردش کند، چگونه دست به دست شود و چه کسب‌وکارهایی در فاز اول، پایلوت شوند تا از مقیاس کنترلی خارج نشوند. ما نگرانی بابت تراست یا اعتماد نداریم چون ابزارهای دیگر را داریم. هدف‌گذاری ما ریتیل است و این رمزپول قرار است در پرداخت‌های خرد کمک کند چون بیشتر خلأها را در همین حوزه داریم و بیشترین هزینه‌ای که به شبکه پرداخت تحمیل می‌شود، همین پرداخت‌های ریزمقدار است. وقتی این موضوع عملیاتی شده و مورد استفاده قرار گیرد، چنانچه زیست‌بوم آن به درستی طراحی شود، نگران به کارگیری آن نیستیم. در صورت مواجهه با ملاحظاتی با عدم اقبال عمومی یا موضوعی که مشوق لازم را از سوی مردم نداشته باشد، ابزارهای دیگری داریم که روی نظام‌های پرداخت دیگر، چه نظام پرداخت کارتی یا خریدهای ریزمقدار، این‌ها می‌تواند با آن ابزارها، مباحث کارمزدی و موارد دیگر، محرک استفاده از این زیست‌بوم شود کما اینکه وقتی به این اکوسیستم برمی‌گردیم و آن را با فضای پرداخت به‌خصوص در حوزه خریدها در کشور مقایسه می‌کنیم، می‌بینیم مشوق لازم قطعا سمت پذیرندگان وجود خواهد داشت. یکی از ملاحظات مورد تاکید بنده در CBDC و رمزریال، تهاتر و تسویه، آنی است و درگیر تسویه بین‌بانکی و تاخیر زمانی نیستیم. هرجا این رمزریال به عنوان ابزار پرداخت استفاده شده و در خرید استفاده شود، پذیرنده بلافاصله وجوهات را دریافت می‌کند و می‌تواند از آن استفاده کند. این موضوع، مشوق قدرتمندی برای مرچندها و پذیرنده‌هاســـت. درباره اینکه کیف پول به صورت متمرکز ذخیره می‌شـــود یا خیر، باید عرض کنم درست است که ما درباره DLT و ادبیات توزیع‌شدگی صحبت می‌کنیم اما یادمان باشد اگر CBDC مبتنی بر DLT، طراحی و پیاده‌سازی شده باشد (در دنیا کشورهایی داریم که CBDC آنها مبتنی بر DLT طراحی نشده و بر اساس فناوری‌های دیگر است) با توجه به نیازمندی‌های بانک‌های مرکزی و آنچه ما دیده‌ایم و خود ما هم الزاماتی داریم، باید قطعا از شبکه‌های private و permission هر دو استفاده کنیم. همین دو پارامتر به این معناست که هرچند عنوان آن، توزیع‌شده اســـت اما توزیع‌شدگی طراحی‌شده به نوعی متمرکز اســـت. نباید فراموش کنیم ما بر اساس مقتضیات قانونی خودمان، رمزریال منتشر می‌کنیم.

> مانی یکتا: بنده هم به ضرس قاطع عرض می‌کنم شاید الان این نیاز جدی و بحرانی نباشد زیرا امروز، CBDC، مشکل بحرانی را از کشور حل نمی‌کند و به عنوان راهکار جایگزین، خوب است و مسیری است که باید به سمت آن حرکت کنیم چون اگر به این سمت نرویم، پنج سال دیگر، در فضای اقتصاد دیجیتال، ظرفیتی را برای کشور ایجاد نکرده‌ایم

در اینجا، دو رهیافت وجود دارد: یکی اینکه چه چیز ایده‌آل و ذاتی اقتصاد ما در بلندمدت است و همه قوانین و مقررات موجود را با همدیگر تغییر دهیم. دومین رهیافت اینکه با مقیاس کوچک هدف‌گذاری کنیم تا ببینیم بر اساس بضاعت قانونی و مقرراتی چگونه می‌توانیم گام به گام آن را جلو ببریم. اگر قرار بود بر اساس رویکرد اول پیش برویم تا ۱۰ ســـال دیگر هم نمی‌توانستیم CBDC داشته باشیم چون درست است که یک CBDC طراحی می‌کنیم که cashilke است و قرار است مشابه اسکناس کار کند و باید تا حدودی ناشناس باشد اما ما اجازه آن را نداریم. آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۴ قانون مبارزه با پولشویی می‌گوید همه تراکنش‌ها باید با احراز هویت کامل باشد. بنابراین این موارد را هم باید لحاظ کنیم. یک رویکرد این است که تمام قوانین پولشویی و آیین‌نامه‌های اجرایی آن را تغییر دهیم و سپس متناســـب با آن، CBDC طراحی کنیم و رویکرد دیگر این است که CBDC را متناسب با وضع موجود، مقررات و مقتضیات، هدف‌گذاری کنیم و سپس در طول زمان، fine-tune کنیم. البته روی این ملاحظه‌ای که عرض کردم، سعی کردم سوال حریم خصوصی دکتر فائزی را هم پاسخ دهم. همچنین این نکته را هم مطرح کنم که تقریبا دوسه هفته قبل، white paper از طرف فدرال رزرو منتشر شد که اگر روزی قرار باشد فدرال رزرو، CBDC منتشر کند، با چه تنظیماتی خواهد بود. اتفاقا جالب است که در همان داکیومنت هم قید شده، آنها هم در حوزه ریتیل هدف‌گذاری خواهند کرد. اگر قرار باشد در این حوزه، هدف‌گذاری کنند، چنانچه کارکرد Full-reserve مشابه cash باشد ولی در همان cashilke بودنِ CBDC، پول دیجیتال بانک مرکزی را anonymous نخواهند داشت و CBDC را با احراز هویت، ارایه خواهند کرد. بنابراین به این نتیجه می‌رسیم که تقریبا همه حاکمیت‌ها، دولت‌ها و اقتصادها، این دغدغه را دارند که اگر یک نظام پولی ایجاد می‌شود، درست است که قبلا اسکناسی وجود داشته، گمنام بوده و مورد استفاده قرار می‌گرفته اما الزامی نیست برای اینکه آن کارکرد را عملیاتی کنیم، پول دیجیتال دست مردم بدهیم بلکه ما نیازمندی‌های مقرراتی و قانونی و نگرانی‌هایی داریم که مابه‌ازای آن می‌خواهیم احراز هویت را روی آن سیستم اضافه کنیم. بنده وقتی آن white paper را ملاحظه کردم، بخش زیادی از نگرانی‌ها و دغدغه‌هایم برطرف شد چون ما در فضای جدیدی پیش می‌رویم و سعی می‌کنیم این موضوع را در ادبیات کلاسیک عملیاتی کنیم. بسیاری از بانک‌های مرکزی، خست خاصی در ارایه اطلاعات ندارند و نمی‌گویند چه کار می‌کنند! همین الان، چین که فاز پایلوت را شروع کرده و آن را گسترده‌تر می‌کند، یک کلمه درباره اطلاعات فنی، پلتفرم‌ها، زیرساخت و حتی اینکه تاکید کرده باشد ECNY یا یوآن دیجیتال را مبتنی بر DLT منتشر کرده یا خیر، اطلاعاتی پیدا نمی‌کنید. ما به طرق مختلف سعی کردیم با بانک مرکزی چین تماس بگیریم. چون خست ارایه اطلاعات وجود دارد، دریافت مستنداتی از جوامع عمومی می‌تواند تا حدودی این سیگنال را به ما بدهد که مسیر طی‌شده، چندان از فضای صحیح و درستی که بانک‌های مرکزی سپری می‌کنند، دور نیست.

آقای دکتر! در بحث احراز هویت، شما قرار است آن را با STK یا API، انجام دهید؟ آیا کســـب‌وکارهای نوآور می‌توانند کیف پول شخص‌سازی‌شده، به کاربران خود ارایه دهند یا اپلیکیشن واحد و منحصربه‌فرد برای افراد در نظر گرفته شده است؟

یکتا: درباره کیف پول، بانک‌ها بر اساس مشخصات فنی بانک مرکزی و ضوابط فنی توسعه کیف پول دیجیتال در حوزه رمزریال اجازه دارند و چون ممکن است در بدو امر، این کیف پول را نداشته باشند، بانک مرکزی نیز یک اپلیکیشن کیف پول متمرکز ارایه خواهد کرد. اینکه از فضای فناوری‌های مالی وارد شوند، ما این امکان را داریم که این کار را به بانک تفویض کنیم؛ یعنی اگر کسب‌وکارهایی غیر از بانک‌ها، بخواهند در حوزه کیف پول ورود کنند، باید با محوریت و مسوولیت بانک، کیف پول را منتشر کنند. دلیلش این است که ما مانند لایه‌های گلبرگ گل، گام به گام پیش می‌رویم. مثال پیاز را ذکر نکردم! چون پیاز باید لایه‌لایه باز شود تا مغز آن را ببینیم. ما به تدریج جلو می‌رویم تا در هر گام بتوانیم مخاطرات را مدیریت کنیم. قطعا می‌توانیم در جایی این فضا را برای کسب‌وکارها هم باز کنیم اما اینکه در همان فاز اول، به این سطح از باز کردن زیرساخت برسیم، مخاطرات آن بسیار نگران‌کننده است. بر این اساس، شورا به ما این اجازه را داده تا فعلا بانک‌ها بتوانند کیف پول خود را توسعه دهند و ما هم موظفیم ابزارهای لازم را در اختیار آنها قرار دهیم. در بحث احراز هویت نیز آنجایی که بانک، ابزارهای کیف پول خود را توسعه می‌دهد، می‌تواند از مکانیسم‌های احراز هویت بر اساس زیرساخت‌های ما، مانند سامانه نهاب که مشتریان شبکه بانکی را احراز هویت می‌کند، استفاده کند.

پس فعلا جایگاهی برای فین‌تک‌ها و کسب‌وکارهای نوآور دیده نشده است؟

یکتا: به‌طور مستقیم دیده نشده ولی به صورت غیرمستقیم از طریق بانک‌ها می‌توانند این کار را انجام دهند.

بحث تعامل‌پذیـــری و نهادهای پذیرنده رمزریال، مهم است. بالاخره در آینده نزدیک شما پول دیجیتال را منتشر می‌کنید ولی درباره اینکه یک مشتری نظام بانکی، چگونه می‌تواند آن را در اختیار بگیرد یا خرج کند، جایی صحبت نشده است. این موضوع، به چه شکل قرار است اتفاق بیفتد؟

یکتا: نکته این اســـت که رمزریال متفاوت از ســـایر نظام‌های پرداخت ما نیســـت. وقتی در فضای کارتی صحبت می‌کنیم، یعنی اینکه باید مرچند باشد، ابزار پذیرش خاصی نیاز دارد و زیرســـاخت، تشکیلات و سازماندهی لازم دارد تا بر اســـاس آن بتوانیم فضای پذیرندگی را تعریف کنیم. در فضای رمزریال، با این موارد، مواجه نیستیم. در فضای رمزریال، همه کسانی که آن را در اختیار دارند، هم می‌توانند پذیرنده باشند و هم انتقال‌دهنده. در اینجا، این چالش مطرح می‌شود که چطور می‌توان مرچند را از یک کاربر عمومی تفکیک کرد. در این زمینه، الگوی رفتاری و میزان رمزریالی که می‌تواند از آن استفاده و دریافت کند، آن را تعریف می‌کند که مرچند است یا خیر. دغدغه بسیار جدی در این زمینه وجود داشت که ناظر به این مقررات، دو نوع کیف پول عادی و تجاری را مدنظر قرار دادیم. کیف پول عادی، در پذیرش و پرداخت، محدودیت‌هایـــی دارد اما کیف پول تجـــاری، در بحث، پذیرش، محدودیت‌های جدی ندارد و با آن، مشابه یک پذیرنده یا مرچند برخورد خواهد شد. موضوع این اســـت که جایگاه این کیف پول‌ها در کنار سایر اجزای شبکه پرداخت یا همان بحث تعامل‌پذیری چیست؟ ما در این فضا با ابزارهای پرداخت یا کیف‌های الکترونیک که روی دیوایس‌های موبایل طراحی می‌شود، مواجهیم. این روش، ساده‌ترین شکل ابزارهای کیف پول است که امکان توسعه آن را در اختیار بانک‌ها قرار خواهیم داد. آنجایی که بانک از زیرساخت‌های خودش استفاده می‌کند و متناسب با APIهایی که ما در بانک مرکزی در اختیارش قرار می‌دهیم، کیف پول طراحی می‌کند و توسعه می‌دهد، می‌تواند آن را در کنار کیف پول دیگر بگذارد و در آن محیط، توسعه دهد. اگر قرار است کیف پول جدیدی طراحی و سایر امکانات و زیرساخت‌ها را نیز درگیر کند، بحث دیگری است. در اینجا بحث تبدیل‌پذیری مطرح است. تعامل‌پذیری جایی معنا پیدا می‌کند که بتوان تبدیل شدن رمزریال به بقیه شقوق پولی در کشور را تسهیل کرد. به‌طور مثال اگر کسی حسابی دارد که در آن وجوهاتی دارد، بتواند به راحتی از آن حساب برداشت و به رمزریال تبدیل کند و مابه‌ازای آن، کیف رمزریال خود را شارژ کند. همچنین اگر از طریق ابزار کارتی متصل به حساب خود قرار است برداشت کند، بتواند این کار را به سادگی انجام دهد. اینجاست که نقش بانک مشخص می‌شود و قرار اســـت وقتی ما ابزار را در اختیارش قرار دادیم، همه این‌ها را در یک کیف پول یکپارچه داشته باشد یا اینکه با مکانیسم‌های متفاوتی آن را طراحی کند. همه اَشکال آن قابل اجرا است. اینکه بخواهیم در جزییات اجرای آن ورود کنیم، در مرحله‌ای هستیم که در جلسات فنی و کسب‌وکاری با بانک‌ها می‌توانیم دقیق‌تر به آن بپردازیم.

ادامه این میزگرد را در سایت هفته‌نامه عصر ارتباط به نشانی asreertebat.com بخوانید.

خبر

توصیه یک کارشناس به سیاست‌گذاران

برای قانون‌گذاری در رمزارزها احتیاط کنید

یک کارشناس حوزه رمزارز به دولت توصیه کرد که برای تصویب قانونی در این حوزه با احتیاط بسیار و همانند سایر کشورها و طبق استانداردهای دنیا عمل کند. علیرضا شامخی در گفت‌وگو با ایسنا، اظهار کرد: قیمت در بازار رمزارزها نقطه مقاومت مهمی را شکسته و در محدوده آن مقاومت یک دوره فشردگی را تجربه می‌کند که تحلیل در این دوره سخت است و توصیه عمومی در این زمینه زیاد جالب نیست. در کل اکنون بازار رمزارزها درگیر معاملات حرفه‌ای است و نمی‌توان توصیه‌ای برای عموم در این راستا داشت. وی با تاکید بر اینکه نباید با پول پرریسک یا سرمایه مورد نیاز وارد بازار رمزارزها شد و در آن سرمایه‌گذاری کرد، گفت: در دنیا هنوز پروتکل و دستورالعمل مشخصی برای رمزارزهای بانک مرکزی تعبیه نشده البته کشوری چون چین در این زمینه به نسبت پیشتاز است. از سوی دیگر، جای تقدیر دارد که بانک مرکزی کشورمان به فکر رمزارزهاست و باید در این زمینه استانداردهای فنی لازم را رعایت کند.

این کارشناس درباره رمز ریال ملی که قرار است از سال آینده راه‌اندازی شود، بیان کرد: این رمزارزها فقط ابزار تراکنش هستند و به جای کارت بانکی یا اسکناس از این ابزار و کیف‌های پول رمزارزها استفاده خواهد شد که امنیت بیشتری هم دارند. نکته دیگر اینکه هزینه تراکنش در این ساختار کم می‌شود و کاهش هزینه‌های تراکنش نقش واسطه‌ها چون بانک‌های تجاری را کم می‌کند. شامخی ضمن اشاره بر تدوین آیین‌نامه‌ای به نام رمزارزش، به دولت توصیه کرد که به هیچ وجه بدون مشورت با فعالان و کارشناسان این حوزه، آیین‌نامه‌ای را تدوین و تصویب نکند و سیاست‌گذاران خیلی محتاطانه برای تصویب قانونی در این حوزه عمل کنند. علاوه بر این، باید همانند سایر کشورها و طبق استانداردهای دنیا عمل کنند زیرا، رمزارزها فناوری نو محسوب می‌شوند که شناخت کمتری نسبت به آنها وجود دارد.

یک نماینده مجلس

دوره محدود کردن اینترنت و فضای مجازی گذشته است

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس اظهار داشت: دولت و حاکمیت در نهایت به این نتیجه رسیده که با محدود کردن اینترنت نمی‌توان کاری را به پیش برد.

محمد باقری بنابی در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی ایلنا، در پاسخ به این پرسش که آیا مسوولان درصدد هستند که سرعت اینترنت در کشور را بیش از این کاهش بدهند، گفت: محدود کردن سرعت اینترنت در کشور، حاشیه‌هایی است که برخی افراد از جمله نمایندگان مجلس مطرح می‌کنند. باید بگویم متاسفانه سرعت اینترنت در کشور آن‌گونه که باید نیست و فاصله زیادی با سرعت ایده‌آل دارد و همین مساله کسب‌وکارهای آنلاین و تجارت الکترونیک در کشور را باچالش‌های جدی مواجه کرده است. عضو کمیسیون اقتصادی مجلس با بیان اینکه طرح این مباحث باعث ایجاد حاشیه در کشور می‌شود، افزود: دوره و زمان محدودیت اینترنت و فضای مجازی گذشته است و در آینده نه چندان دور با ورود اینترنت ماهواره‌ای در کشور امکان رصد و محدودیت به صفر می‌رسد. به نظر من به جای طرح سخنان دستوری لازم است که زمینه‌سازی کنیم تا چگونه کاربران از فضای مجازی استفاده کنند، بدون تردید اقدامات قهری هیچگاه برای کشور مفید نخواهد بود. به گفته باقری بناب، لازم است که در زمینه فرهنگ‌سازی فضای مجازی همه نهادها از جمله دانشگاه‌های کشور ورود کنند تا به کاربران آموزش داده شود چگونه می‌توان از این فضا برای ارتقای دانش و فرهنگ کشور بهره گرفته شود.

این نماینده مجلس خاطر نشان کرد: محدودیت هیچگاه برای مسایل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و دینی تاثیرگذار نیست. شهید مطهری می‌نویسد» هر جا آزادی هست دین می‌تواند رشد کند، در جایی که محدودیت باشد دین و تعالیم دینی رشد نخواهد کرد». این مساله در محدود کردن کاربران از فضای مجازی نیز مصداق خواهد داشت.

وی در پاسخ به این پرسش که وزیر ارتباطات بارها بحث راه‌اندازی ۲۰ میلیون پورت نوری پرسرعت تا پایان دولت سیزدهم برای اینترنت خانگی و کسب‌وکارها را طرح می‌کند؛ طرح چنین سخنانی به این معناست که رویکرد دولت متوجه افزایش سرعت اینترنت است اما در مقابل سخنانی مبنی بر محدودیت کردن سرعت اینترنت نیز در کشور شنیده می‌شود آیا در زمینه حاکمیت به اجماع نظر نرسیده است، گفت: در هر کشوری این اختلاف نظرها وجود دارد آنچه مسلم است دولت و حاکمیت در نهایت به این نتیجه رسیده که با محدودیت نمی‌تواند کاری پیش ببرد.

نماینده مردم بناب در پایان گفت: وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، برنامه‌های خوبی برای افزایش سرعت اینترنت خانگی در دستور کار قرار داده است از این‌رو دولت به‌دنبال کاهش سرعت نیست هر چند من گلایه‌هایی از آنها دارم و یکسری محدودیت‌های غیرارادی در این بخش شکل گرفته است اما در مجموع محدود کردن سرعت اینترنت با طرز تفکر وزیر و دولت سازگاری ندارد.

۵ عادت اشتباه که گوشی هوشمندتان را خراب می‌کند بدانید

اگر گوشی هوشمندتان آنقدر که فکر می‌کنید، دوام نمی‌آورد، باید کارهای اشتباهی که احتمالا انجام می‌دهید را اصلاح کنید. به گزارش ایسنا، این روزها این‌طور احساس می‌شود که گوشی‌های هوشمند تنها پس از چند ماه قدیمی شده‌اند. درواقع چند ماه پس از اینکه تلفن شما برای ارتقا آماده شده، نسخه جدیدی از آن در فروشگاه‌ها عرضه می‌شود. اما فارغ از اینکه بخواهیم هر گوشی جدیدی که در بازار موجود می‌شود را بخریم، چگونه می‌توان مطمئن شد که گوشی‌تان تا بیشترین زمان ممکن، به‌روز بماند؟ اگرچه ممکن است تصور کنید این استراتژی شرکت‌های تولیدکننده موبایل است که گوشی‌ها را طوری طراحی می‌کنند که از یک زمان خاص به بعد، نیازمند تعمیر و تعویض باشند، اما بعید نیست شما هم عادت‌های اشتباهی داشته باشید که به مرور زمان به گوشی شما آسیب می‌زند. وب‌سایت پی‌سی‌مگ به پنج کار اشتباهی که احتمالا انجام می‌دهید و نحوه اصلاح این عادات اشاره کرده است.

خرید کابل‌های ارزان و برخورد ضعیف با آنها

یکی از بدترین کارهایی که می‌توانید انجام دهید، خرید کابل‌های شارژ ارزان و بدون نام و نشان تجاری است، کابل‌هایی که نه از طریق فروشگاه‌های معتمد، بلکه آنهایی که ممکن است با قیمت پایین در فروشگاه‌های نامعتبر پیدا کنید. بسیاری از این کابل‌ها می‌توانند برای همیشه به دستگاه شما آسیب بزنند یا بدتر از آن، شما را در معرض خطر آتش‌سوزی یا برق‌گرفتگی قرار دهند. بنابراین هزینه‌ای که ممکن است از این راه صرفه‌جویی کنید، ارزشی ندارد و بهتر است شارژرهای خود را از یک برند شناخته‌شده بخرید. همچنین لازم است هنگامی که کابل‌های باکیفیت را خریدید، با احتیاط با آنها رفتار کنید. اگر از آنها به درستی استفاده نکنید، می‌توانید باعث از بین رفتن سیم‌های داخل آن شوید که به خودی خود یک خطر آتش‌سوزی است. بنابراین، کابل‌های خود را با سیم از پریز برق بیرون نکشید، بلکه آنها را از دوشاخه بیرون بکشید، چون قطعا نمی‌خواهید در عصر حاضر، به عنوان قربانی انفجار باتری شناخته شوید.

عدم استفاده از قاب یا یک گارانتی خوب

چند نفر را با صفحه‌نمایش شکسته یا گوشی‌های کاملا شکسته می‌شناسید؟ همه ما فکر می‌کنیم این اتفاق برای ما نمی‌افتد، تا زمانی که این اتفاق می‌افتد. ممکن است ظاهر تمیزتر یک تلفن بدون قاب را ترجیح دهید، اما ارزش ریسک کردن را ندارد، حتی ترک‌های کوچک می‌توانند یکپارچگی ساختاری گوشی را از بین ببرند و احتمال آسیب‌دیدگی در مقیاس بزرگ را افزایش دهند. به علاوه، ترک‌های کوچک می‌توانند زمانی که می‌خواهید گوشی خود را به مدل جدیدتری ارتقا دهید، از ارزش آن بکاهند. بنابراین بهتر است که گوشی خود را در یک قاب نگه دارید، یک قاب مقاوم که لبه دارد، به همراه یک محافظ صفحه‌نمایش محکم؛ چون صفحه‌نمایش گوشی ضدضربه نیست. در غیر این صورت، باید آماده باشید که در صورت وقوع حادثه، هزینه تعمیرات را بپردازید و این اتفاق هم شاید بیشتر از چیزی که انتظار دارید، رخ دهد. درصورتی که قصد استفاده از قاب و محافظ صفحه را ندارید، گارانتی‌های تعمیر گوشی هم گزینه دیگری است.

خالی شدن بیش از حد باتری

باتری گوشی با گذشت زمان خراب می‌شود. پس از چند سال، حداکثر عمر باتری به اندازه زمانی که دستگاه‌تان را تازه خریده‌اید، نخواهد بود. این اتفاق اجتناب‌ناپذیر است، اما عادت‌های بد می‌توانند تخریب باتری را تسریع کنند و باتری شما را زودتر از بین ببرند. برای جلوگیری از این اتفاق، باید تخلیه‌های منظم انجام دهید و قبل از اینکه گوشی‌تان کاملا خاموش شود، آن را دوباره شارژ کنید، نباید اجازه دهید که همیشه شارژ گوشی‌تان تا صفر درصد برسد. نگران شارژ یک‌شبه یا قرار دادن گوشی در فریزر نباشید، این‌ها مانند افسانه‌هایی هستند که دیگر اعتباری ندارند، فقط سعی کنید باتری را بالای ۳۰ درصد یا بیشتر نگه دارید. اجازه دهید گه‌گاه باتری گوشی کاملا تخلیه شود تا سنسورها را کالیبره کنید. با این کارها می‌توانید عمر باتری گوشی خود را تا حد ممکن افزایش دهید.

سلفی‌های بیش از حد زیر آب

علی‌رغم آنچه برخی از تبلیغات ممکن است بگویند، چیزی به عنوان یک ابزار واقعا «ضدآب» وجود ندارد (شکست سونی اکسپریا را به خاطر آورید). ممکن است برخی دستگاه‌ها نسبت به سایرین در برابر آب مقاوم‌تر باشند، اما همیشه این احتمال وجود دارد که آب بتواند راه خود را به داخل پیدا کند، بنابراین هرچه دستگاه خود را بیشتر در معرض آب قرار دهید، مقاومت آن را کاهش می‌دهید. بنابراین حتی اگر دستگاه شما دارای رتبه IP67 یا IP68 است، بهتر است کمتر در آب از آن استفاده کنید. ممکن است این کار فورا به تلفن شما آسیب نرساند، اما با گذشت زمان و قرار گرفتن در معرض مکرر، احتمال بروز مشکل را افزایش می‌دهید.

عدم رعایت امنیت خوب

بسیاری از مردم برای کسب رضایت و راحتی، امنیت‌شان را به‌سرعت به باد می‌دهند. یکی از مهم‌ترین موارد، به‌روزرسانی نرم‌افزار است. وصله‌های امنیتی که در تلفن شما ظاهر می‌شوند ممکن است خسته‌کننده و غیرفوری به نظر برسند، اما می‌توانند از دستگاه شما در برابر بدافزارها و سایر مشکلات جدی محافظت کنند، بنابراین دانلود و به‌روزرسانی آنها را به تعویق نیندازید. مطمئن شوید که برنامه‌های‌تان نیز به‌روزرسانی می‌شوند، زیرا اغلب حاوی رفع اشکال و به‌روزرسانی‌های امنیتی هستند که گوشی شما را ایمن نگه می‌دارد.

در عین حال، مراقب برنامه‌هایی که نصب می‌کنید، باشید. اگر برنامه‌های‌تان را از فروشگاه‌های آنلاین نامعتبر دانلود کنید، گرفتار می‌شوید، بهتر است بدانید که این صرفه‌جویی‌ها در هزینه، ارزش آسیب‌هایی که به گوشی‌تان وارد می‌شود را ندارد، بنابراین همواره از فروشگاه‌های رسمی گوشی خود از جمله اپ‌استور و گوگل‌پلی استفاده کنید.

همچنین مراقب برنامه‌های جعلی در همین فروشگاه‌ها هم باشید، برخی برنامه‌ها حاوی ابزارهای تبلیغاتی مزاحم هستند که برای تقلید از سرویس‌های محبوبی که همه استفاده می‌کنند یا کلاهبرداری‌های پیامکی در قالب ابزارهای بی‌ضرر، طراحی شده‌اند و برای خدماتی که هرگز در آن ثبت‌نام نکرده‌اید، صورت‌حساب از شما دریافت می‌کنند. بنابراین همواره به آنچه دانلود می‌کنید دقت کنید، بررسی‌ها را بخوانید و مطمئن شوید که برنامه‌ای که در حال دانلودش هستید، نسخه رسمی برنامه است، چون قطعا نمی‌خواهید گوشی‌تان را با بدافزار به خطر بیندازید، آن هم فقط به این دلیل که با دقت کافی به اطلاعات یک برنامه نگاه نکرده‌اید. همچنین ممکن است بخواهید روی یک آنتی‌ویروس برای دستگاه اندرویدی خود سرمایه‌گذاری کنید تا از هرگونه نفوذ قبل از تبدیل شدن به یک مشکل جلوگیری کنید.

مهارت‌های فناورانه برای کودکان ۲ تا ۵ سال

آسیه فروردین

این روزها، دیگر غیرعادی نیست که وارد مهد کودک شوید و کودکانی را ببینید که به‌طور مستقل با استفاده از دوربین دیجیتال از یکدیگر عکس می‌گیرند. خردسالان امروزی در دنیایی بزرگ می‌شوند که در آن فناوری آنقدر فراگیر شده که برای آنها عادی است. به همین دلیل، مهم است بپذیریم که ما مسوولیت آموزش فناوری اطلاعات و ارتباطات به کودکان را داریم، زیرا «آنها بیشتر از ما می‌دانند» یا «به هر حال، یاد می‌گیرند چگونه از آن استفاده کنند». آنجلا مک‌فارلین، در یک سخنرانی در کنفرانس Naace 2009، این اسطوره «بومی دیجیتال» را به چالش کشید. به گفته وی، اگرچه یک سوم از کودکان مورد مطالعه او، واقعا با فناوری درگیر بودند اما بخش قابل توجهی اصلا با آن درگیر نبودند و واقعا نمی‌دانستند چگونه از فناوری استفاده کنند. بنابراین ما باید به فرزندان خردسال خود درباره فناوری آموزش دهیم تا همه با آن درگیر شوند. همان‌طور که «علامت‌گذاری»، مقدمه‌ای برای نوشتن است، استفاده بازیگوشانه از فناوری نیز مقدمه‌ای برای استفاده هدفمندتر و جهت‌دارتر است. بنابراین باید به خردسالان فرصت‌هایی داده شود تا قبل از استفاده رسمی‌تر از فناوری، در بازی خود از آن استفاده کنند. به عنوان مثال، دوربین‌های دیجیتالی را می‌توان در اختیار کودکان قرار داد تا از آن در هر زمان و هر کجا که بخواهند استفاده کنند. در طول این بازی، بچه‌ها وقتی آماده باشند، خودشان متوجه می‌شوند دوربین‌ها چگونه کار می‌کنند و این امر ممکن است توسط یک بزرگسال با استفاده از پرسش‌های باز مانند: «وقتی فشار می‌دهی، چه اتفاقی می‌افتد؟»، «چگونه می‌بینی؟»، پشتیبانی شود. در این مرحله، مهم است عکس‌هایی که کودکان می‌گیرند، عکس‌هایی باشند که خودشان انتخاب می‌کنند، نه عکس‌هایی که توسط یک بزرگسال هدایت می‌شوند. تنها زمانی که کودکان بتوانند با اطمینان از دوربین‌ها استفاده کنند، مربیان باید عکس‌هایی را به کودکان پیشنهاد کنند. در این مرحله، دوربین‌ها بخشی از تدارک مداوم این تنظیمات می‌شوند. سپس کودکان باید فعالانه تشویق شوند تا هر زمان که نیاز به عکس گرفتن دارند، به عنوان مثال، برای ثبت چیزی که ساخته یا به دست آورده‌اند، از دوربین استفاده کنند. در طول سال، می‌توان طیف وسیعی از فناوری‌ها را به کودکان معرفی کرد مانند فلزیاب، ذره‌بین‌های دیجیتال، اسباب‌بازی‌های قابل برنامه‌ریزی، ضبط‌کننده‌های MP3، دوربین‌های ویدیویی و البته کامپیوتر با نرم‌افزار مناسب. بنابراین، تا پایان سال، کودکان باید طیف وسیعی از فناوری‌ها را در چارچوب تدارکات مستمر مهد کودک در دسترس داشته باشند تا هر زمان که بخواهند برای اهداف خود استفاده کنند. در حالی که کودکان، در حال توسعه درک خود از این فناوری‌ها هستند، مربیان باید توجه آنها را به فناوری‌های دنیای اطراف‌شان از تلفن‌های همراه تا گذرگاه‌های عابر پیاده، جلب کنند. این مربیان همچنین باید با نشان دادن اینکه بزرگسالان از فناوری برای اهداف خود استفاده می‌کنند، از طریق صحبت کردن با کودکان در مورد ارزشی که برای این استفاده قائل هستند، یک الگوی نقش مثبت ارایه کنند. به این ترتیب، کودکان فناوری را به‌گونه‌ای می‌بینند که برای مقاصد واقعی استفاده می‌شود و درک می‌کنند که فناوری‌ها، ابزارهایی هستند که در مواقع موردنیاز استفاده می‌شوند. آنها نسبت به فناوری و انگیزه استفاده از آن، در حال حاضر و در آینده، تمایل مثبت پیدا می‌کنند. ایفای نقش، بین دنیای کودکان و محیط، پیوند ایجاد می‌کند. این امر، یک عنصر حیاتی در محیط یادگیری است و کودکان را درگیر بازی‌هایی می‌کند که بازتاب زندگی آنهاست و به آنها برای تجربه و بازآفرینی نقش‌ها، احساسات و روابط، فرصت می‌دهد. مهم‌تر از همه، این فرصت را برای کودکان فراهم می‌کند تا از ابزارها استفاده کنند، از جمله ابزارهای تکنولوژیکی که در دنیا درباره آنها می‌بینند. هنگام ایفای نقش، کودکان می‌توانند کنترل این ابزارها را در دست بگیرند و در مورد آنها و جایگاه‌شان در جهان بیاموزند، بدون اینکه نیاز به دانستن یا یادگیری نحوه کار با فناوری داشته باشند. بنابراین ایفای نقش باید با دقت و شامل تمام فناوری‌های مناسبی باشد که فرد در زندگی واقعی با آن سروکار دارد. همان‌طور که قبلا گفته شد، خوانش سریع موضوعات توسعه، احتمال دارد خواننده را گیج کند تا اینکه بیشتر نقش آموزشی داشته باشد. صاحب‌نظران بیان می‌کنند کودکان در ۲۲ تا ۳۶ ماهگی به فناوری اطلاعات و ارتباطات علاقه نشان می‌دهند و به دنبال کسب مهارت‌های اساسی در روشن کردن و راه‌اندازی برخی از تجهیزات فناوری اطلاعات و ارتباطات هستند. آنها در ۳۰ تا ۵۰ ماهگی و سپس در ۴۰ تا ۶۰ ماه به بالا می‌دانند چگونه با تجهیزات ساده کار کنند. کودکان، ماه‌ها از فناوری اطلاعات و ارتباطات برای انجام عملکردهای ساده مانند انتخاب یک کانال از طریق کنترل از راه دور تلویزیون استفاده می‌کنند. با این حال، می‌توان استدلال کرد استفاده از کنترل از راه دور تلویزیون، با تمام این جملات مطابقت دارد! بنابراین ارزیابی پیشرفت کودکان با استفاده از آنچه قبلا توضیح داده شد، مفیدتر است. کودکان، ابتدا با فناوری‌ها، «بازی» خواهند کرد و کاری که انجام می‌دهند و نحوه انجام کار را بررسی کرده سپس از این فناوری‌ها برای طیف وسیعی از اهداف استفاده می‌کنند. در نهایت، کودکان استفاده از فناوری‌ها را از تدارک مستمر انتخاب می‌کنند و خودشان درباره زمان و نوع فناوری‌ها تصمیم می‌گیرند و این استفاده، معنادار و هدفمند خواهد بود. زمانی که کودکان باید از کدام فناوری استفاده کنند و اینکه چه زمانی، باید دستیابی به هدف یادگیری اولیه را در نظر گرفت، مهم است. توجه به مسایل بهداشتی و ایمنی بسیار مهم است. در این زمینه، حداقل سه نکته باید مدنظر قرار گیرد:

۱. این کار، بخشی از وظیفه قانونی است که هر منبعی را که از آن استفاده می‌کنیم، ارزیابی و آن را به‌طور منظم بررسی کنیم تا اطمینان حاصل شود خطرات آن، برای کودکان به حداقل می‌رسد. هنگام استفاده از فناوری، یادآوری نکات زیر مفید است:

- هرگز نباید به کودکان اجازه داد با باتری‌های قابل شارژ کار کنند.
- زمانی که از باتری‌های قابل شارژ استفاده می‌شود، پوشش باتری باید در جای خود پیچ شود.
- باید باتری‌های از کار افتاده را جدا و کابل برق را تا حد امکان به تجهیزات نزدیک کرد.
- ایستگاه‌های کاری کامپیوتر باید از نظر ارگونومیکی برای کودکانی که از آنها استفاده می‌کنند، مناسب باشند.
- اگر کودکان از اینترنت استفاده می‌کنند، باید با خیال راحت این کار را انجام دهند.

۲. باید رفتارها و رویه‌هایی را تنظیم کرد که کودکان را هنگام استفاده از اسباب‌بازی‌ها و منابعی که دارای فناوری هستند، ایمن نگه دارد. این، یعنی:

- الگوسازی/گفت‌وگو کردن مربیان از طریق رفتارهای ایمن با کودکان
- فقط بزرگسالان باید دوشاخه و پریز برق را لمس کنند.
- کودکان، باتری‌هایی را که هرگز قابل شارژ نیستند، فقط تحت نظارت یک بزرگسال به کار برند.
- استفاده معمولی از یک برنامه کامپیوتری باید در هر زمان به ۱۰ تا ۲۰ دقیقه محدود شود.
- کودکان باید رفتارهایی را بیاموزند که هنگام استفاده از اینترنت، آنها را ایمن نگه دارد.

۳. باید رفتارها و رویه‌هایی را تنظیم کرد که تضمین می‌کنند اسباب‌بازی‌ها و منابعی که فناوری را در خود جای داده‌اند، خراب نشوند. این، یعنی:

- کودکان یاد می‌گیرند هنگام استفاده از دوربین دیجیتال یا فیلمبرداری باید از بند مچ/گردن استفاده کنند.
- کودکان یاد می‌گیرند همه اسباب‌بازی‌ها و منابعی که دارای فناوری هستند، دور از آب نگهداری شوند (به جز آن دسته از اسباب‌بازی‌هایی که برای استفاده در آب طراحی شده‌اند.)
- منابع معمولا پس از استفاده باید به محل تعیین‌شده بازگردانده شوند.
- مربیان درباره استفاده دقیق از اسباب‌بازی‌ها و منابع صحبت می‌کنند.

پیامدهای قطع و اختلال سامانه اینترنت ADSL مخابرات

سهم بازار: آری، سهم مشتری: خیر

سعید میرشاهی

ظاهرا «قطعی» و «کندی» اینترنت در کشـــور به دلیل اشکالات فنی و گاه امنیتی، با فرهنگ اتصالات ما عجین و به عادت رایج ایران ۱۴۰۰، تبدیل شده است! نمونه اخیر آن، قطعی چند روزه ســـایت اینترنت ADSL مخابرات یا همان «ســـامانه مدیریت اینترنت مشـــتریان شرکت مخابرات ایران» در نیمه بهمن‌ماه است که کابرانش را به شدت کلافه کرد؛ اتفاقی که ماه‌های گذشته، برای برخی شرکت‌های ارایه‌دهنده سرویس اینترنتی به کسب‌وکارها مانند ایران‌هاست در زمینه خدمات هاست و دامنه نیز رخ داد و البته دلیل آن، هک شدن سایت بود.

سه پرسش

آمار سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی، مبنی بر وجود ۱۰ میلیون و ۶۶۱ هزار و ۲۴۸ نفر مشترک خانگی و تجاری ارتباطات پهن‌باند ثابت، تا پایان سه‌ماهه دوم سال جاری (۱۴۰۰)، رقابت فزاینده بین شرکت‌های ارایه‌دهنده خدمات اینترنت به‌ویژه اینترنت ثابـــت را به ذهن متبادر می‌کند. در این گزارش با توجه به نوســـانات و مشکلات سرویس‌های اینترنت ثابت، به‌ویژه اشکال فنی و قطع شدن موقت اینترنت ADSL مخابرات، تلاش شده به سه پرسش زیر پاسخ داده شود:

۱- وضعیت رقابت بین شرکت‌های ارایه‌دهنده اینترنت خانگی با توجه به فاکتورهایی مانند کیفیت، سرعت، قیمت و مانند آن چگونه است؟ و به طور خاص، شرکت مخابرات ایران چه جایگاهی دارد؟

۲- با توجه به قطعی چندروزه اینترنت شرکت مخابرات در اواسط بهمن‌ماه، نگاه مشتریان اینترنت خانگی و وضعیت پاسخگویی این شرکت چگونه بوده است؟

۳- سود ناشی از قطعی یا کندی اینترنت ثابت به جیب چه کسانی می‌رود؟

رتبه‌بندی سرویس‌دهنده‌های اینترنت ثابت

در ابتدا، بد نیست نگاهی به فهرست برخی از شرکت‌های ارایه‌دهنده خدمات اینترنت ثابت در کشور (به ترتیب حروف الفبا) داشته باشیم: آســـیاتک، پارس آنلاین، پیشگامان، دیده‌بان نت، رهام داتک، شاتل، صبانت، فن‌آوا، مخابرات و های‌وب. این‌ها ۱۰ سرویس‌دهنده اینترنت ثابت هستند که هر کدام مشتریان خود را دارند. البته شرکت‌های دیگری مانند زی‌تـــل، مبین‌نت، حلماگســـتر خاورمیانه (عصر تلکام) وغیره نیز از جمله ســـرویس‌دهنده‌های ارتباطی ثابت یا بی‌سیم به شمار می‌روند که سرویس ADSL از پرکاربردترین خدمات شرکت‌های فعال در این حوزه است.

بر اساس رتبه‌بندی الکسا در سال ۱۳۹۹، شرکت مخابرات ایران رتبه ۳۹، شاتل رتبه ۱۲۸، آسیاتک رتبه ۱۳۵، پارس آنلاین رتبه ۲۸۸، های‌وب رتبه ۳۹۲، پیشگامان رتبه ۵۱۷، صبانت رتبه ۵۱۹، رهام داتک رتبه ۷۵۹، فن‌آوا رتبه ۱۹۷۸ و دیده‌بان‌نت رتبه ۳۰۵۴ را به خـــود اختصاص داده‌اند که رتبه‌های ۱ تا ۱۰ سرویس‌دهنده‌های اینترنت ثابت در ایران محسوب می‌شوند.

پاسخ مخابرات: صبوری و اینترنت همراه!

با وجود قرار گرفتن شرکت مخابرات ایران در رتبه نخست این فهرست، ارایه خدمات اینترنت پرسرعت توسط این شرکت، همواره با انتقاداتی از نظر سرعت، کیفیت، پیگیری مشکلات کاربران و پاسخگویی به آنها، در مقایسه با برخی دیگر از شـــرکت‌ها مواجه بوده اســـت. یکی از مشترکان خدمات ADSL شـــرکت مخابرات بـــا توجه به قطعی چندروزه سرویس این شرکت به «عصر ارتباط» می‌گوید: «با توجه به اتمام اینترنت ADSL یک‌ماهه، در تاریخ ۱۶ بهمن، برای تمدید اینترنت با سرعت چهار مگابیت و حجم ۶۳ گیگ، طبق روال از طریق سایت به نشانی adsl.tci.ir اقدام کردم اما ارایه خدمات مقدور نبود. با ۲۰۲۰، پشتیبان مخابرات تمـــاس گرفتم و با پیام صوتی بـــا این مضمون: «قطعی سایت و کاهش سرعت اینترنت در حال بررسی است» مواجه شدم. درخواست ارتباط با کارشناس کردم که کارشناس مربوطه اعلام کرد: «مشکل فنی است. دارند بررسی می‌کنند. ما هم نمی‌دانیم چه زمانی حل می‌شود!» این کاربر ادامه می‌دهد: «این پاسخ‌های تکراری و مبهم، بیشـــتر روی اعصاب آدم رژه می‌رود! ضمنا گفتند چون مهلت ماهانه قبلی، تمام شده، امکان خرید ترافیک اضافه نیز وجود ندارد.» کاربر دیگری که در زمینه تمدید اینترنت خانگی مخابرات برای جلسات آنلاین ناکام مانده، درباره پاسخگویی این شـــرکت اظهار می‌کند: «صبوری! این، مهم‌ترین پاسخی است که پشتیبان شرکت مخابرات به مشتریانش توصیه می‌کند! وقتی به آنها می‌گویم صبوری، مشکلم را حل نمی‌کند. راه‌حل یا زمان مشخصی بدهید تا به اینترنت ثابت متصل شوم نه اینترنت همراه، می‌گوید فعلا کاری نمی‌توانیم انجام دهیم. می‌پرسم مگر شما با این همه کاربر و مشترک، سایت پشتیبان یا بکاپ ندارید که در این مواقع، مشکل را مرتفع کند؟ پاسخ می‌دهد خیر! فعلا می‌توانید از همان اینترنت همراه استفاده کنید! می‌گویم مرحمت‌تان زیاد!»

معیارهای انتخاب؛ از سهم بازار تا سهم کیفیت

بر اساس دیدگاه کارشناســـان، انتخاب بهترین سرویس اینترنت خانگی، بـــه معیارهای مختلفی مانند ســـطح پوشش‌دهی شـــرکت در منطقه محل سکونت، مقایسه سرعت‌های مختلف متناســـب با قیمت، بازه‌های زمانی مختلف اعم از ماهانه، فصلی و ســـالانه، تعـــداد کاربران استفاده‌کننده از اینترنت در منزل، حجم و میانگین تقریبی استفاده (آپلود و دانلود ویدیو، فیلم، کلیپ، بازی آنلاین، شرکت در کلاس‌ها و جلسات مجازی، ویدیو کنفرانس‌ها، اینترنت‌گردی، مرور سایت‌ها و شبکه‌های اجتماعی وغیره)، ارایه تخفیف‌های مناسبتی یا تخفیف‌های ویژه مثلا برای مشاهده فیلم و سریال در سایت‌های داخلی و نیز پشتیبانی فنی بستگی دارد. با توجه به تنوع معیارهای یادشده، در ابعاد کمی و کیفی، به طور مشخص نمی‌توان بهترین سرویس اینترنت ثابت را مشخص کرد. هرچند بر اساس آمار اخیر ســـازمان تنظیم مقررات و ارتباطـــات رادیویی به عنوان رگولاتور مخابراتی، سهم شرکت‌های FCP یا ارایه‌دهنده اینترنت سرویس ثابت از بازار اینترنت ADSL طی یک سال گذشـــته، تا حدود ۶ درصد، کاهش و در مقابل، سهم شرکت مخابرات تقریبا به همین میزان، افزایش یافته است. بر این اساس، در سال ۱۳۹۹، سهم شرکت‌های FCP از اینترنت ADSL، ۴۲ درصد و سهم مخابرات، ۵۵ درصد بوده اما آمار سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی در پایان پاییز ۱۴۰۰ نشان می‌دهد سهم شرکت‌های FCP از مهر ۱۳۹۹ تا آذر ۱۴۰۰، به ۳۶ درصد و سهم مخابرات به ۶۱ درصد رسیده است. با این حال، آیا این سهم بازار، لزوما به معنای کیفیت بهتر خدمات شرکت مخابرات است؟ گزارش رگولاتوری درباره کیفیت اینترنت ADSL در سال ۱۳۹۹، بر اساس پارامترهای مختلف نشان می‌دهد شرکت مخابرات، غالبا بعد از شرکت‌های شاتل و آسیاتک قرار می‌گیرد و رتبه این شرکت از دوم و سوم تا پنجم، متغیر بوده است.

جدال FCPها و مخابرات؛ مقایسه تعرفه‌های اینترنت ثابت

موضوع سهم بازار شرکت‌های سرویس‌دهنده اینترنت ثابت از دو دیدگاه قابل توجه اســـت: دیدگاه اول اینکه برخی از مدیران شرکت‌های FCP، از جمله محمدعلی یوسفی‌زاده، مدیرعامل آسیاتک و احمد بیدآبادی، مدیرعامل صبانت، در گفت‌وگوهای رسانه‌ای اخیر، معتقدند شرکت مخابرات، «دامپینگ» می‌کند و دلیل افزایش سهم بازار این شرکت و کاهش سهم شرکت‌های دیگر در حوزه اینترنت ADSL، اصطلاحا زیرفروشی مخابرات طی ســـال‌های اخیر و نیز گران‌فروشی زیرســـاخت‌های مخابراتی به شرکت‌های FCP است. به اعتقاد آنها، شرکت مخابرات، اینترنت را ارزان‌تر از تعرفه تعیین‌شده رگولاتوری می‌فروشد و همین امر، عامل جذب بیشتر کاربران است. در مقابل، دیدگاه دوم به شرکت مخابرات اختصاص دارد. محمد بیدخام سخنگوی شرکت مخابرات نیز با رد ادعای برخی از شرکت‌های FCP معتقد است که تعرفه‌های مخابرات، مصوب رگولاتوری است و قیمت تمام‌شده تجهیزات برای این شرکت، بالاتر از تعرفه تجهیزات ارایه‌شده به شرکت‌های دیگر است. به گفته وی، برآورده نشدن انتظار سود از سرمایه‌گذاری در حوزه ADSL و قیمت تمام‌شده بازار آن، موجب کاهش جذابیت موضوع برای شرکت‌های FCP شده و ذکر مواردی مانند دامپینگ و گران‌فروشـــی تجهیزات زیرساختی، صحیح نیست. نکته قابل توجه اینکه در حال حاضر، برای سرعت ۵۱۲ کیلوبیت تا ۱۶ مگابیـــت، به ازای هر یک گیگابایت، برای مخابرات، ۳۳۸ تا ۱۲۵۰ تومان اســـت در حالی که این رقم برای شاتل، ۴۲۸ تا ۱۶۰۰ تومان، های‌وب ۳۷۵ تا ۲ هزار تومان، آسیاتک ۴۷۵ تا ۲ هزار تومان و صبانت ۵۷۵ تا ۲۰۶۶ تومان است که البته با افزایش پهنای باند، قیمت هر گیگابایت کاهش می‌یابد.

سلام به گرانی، وداع با کیفیت؟

به اعتقاد شرکت‌های ارایه‌دهنده سرویس اینترنت، اصلاح تعرفه‌های سرویس‌های خدمات پایه و اینترنت ثابت می‌تواند مشکلات مربوط به این حوزه را تا حدی حل کند؛ موضوعی که اتفاقا وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات اخیرا بر آن مهر تایید نهاده و از لزوم گرانی اینترنت در سال ۱۴۰۱ سخن گفته است. عیسی زارع‌پور، ۱۸ بهمن در مراسم افتتاح پروژه‌های شرکت مخابرات اعلام کرد: «بر اساس قانون بودجه ۱۴۰۰، ما هیچ‌گونه افزایش قیمت در حوزه پهنای باند و اینترنت تا پایان سال نخواهیم داشت اما با توجه به نرخ تورم کشور در سال‌های اخیر، حتما این تعرفه‌ها باید در سال آینده بازنگری شود و گرنه حوزه ارتباطات کشور امکان سرمایه‌گذاری را از دست می‌دهد.» اکنون یک سوال بدون جواب، نیازمند پاسخ شفاف وزیر ارتباطات و شرکت‌های ارایه‌دهنده سرویس اینترنت ثابت از جمله شرکت مخابرات است؛ آیا با گرانی تعرفه‌ها در سال آینده، کیفیت سرویس‌ها، افزایش و قطعی و کندی اینترنت نیز کاهش می‌یابد؟! اگر ملاک، وضعیت یک سال اخیر باشد، متاسفانه، پاسخ مثبت نخواهد بود.

کاسبان اختلال اینترنت ثابت!

اینک بعد از بررسی وضعیت رقابت سرویس‌دهندگان اینترنت ثابت و نـــگاه کاربران اینترنت خانگی به خدمات شـــرکت مخابرات به‌خصوص بعد از قطعی موقت سرویس ADSL در نیمه بهمن‌ماه، سوال اساســـی این است؛ کاربرانی که به دلیل مشکلات فنی سامانه اینترنت مخابرات، موفق به تمدید اینترنت خود نشده‌اند، چه زیانی را متحمل می‌شوند و چه کسانی از این وضعیت سود می‌برند؟ در این زمینه، اختلال در دسترسی به اینترنت ثابت، به ناچار مشترکان اینترنت ADSL خانگی را به سمت اینترنت همراه سوق می‌دهد؛ حتی اگر تمایل به اســـتفاده از آن نداشته باشند. در همین خصوص، یکی از مشترکان اینترنت مخابرات با لحن گلایه‌آمیز به «عصر ارتباط» می‌گوید: «طی مدت زمان قطعی اینترنت خانگی متعلق به مخابرات، به خاطر نیاز کاری، مجبور شدم اینترنت همراه پنج گیگ برای خودم و دو اینترنت سه گیگ برای دو عضو دیگر خانواده خریداری کنم در حالی که با وجود اینترنت ثابت، نیازی به آن نداشتم. نه قیمتش منصفانه است، نه خدماتش. چه کسی این‌ها را جبران می‌کند؟ پشتیبانی ۲۰۲۰، اصلا هم ۲۰ نیست! و پاسخ مشخصی نمی‌دهد. این رسم مشتری‌مداری نیست. آیا نباید آن را جبران کنند؟ با این وضعیت، ترجیح می‌دهم سرویس‌دهنده اینترنت را تغییر دهم، هرچند با این وضعیت اینترنت و طرح صیانت، معلوم نیست، چقدر فایده داشته باشد!»

تعرفه ۵ تا ۷ برابری اینترنت همراه!

در حـــال حاضـــر، تعرفـــه اینترنـــت همـــراه توســـط سرویس‌دهندگان مختلف، با احتســـاب مالیات بر ارزش افزوده، به صورت روزانه یک گیگابایت حدود ۷ هزار تومان، هفتگی ۳ گیگابایت حدود ۱۵ هزار تومـــان و ماهانه پنج گیگابایت حدود ۲۵ هزار تومان است؛ یعنی به طور متوسط، نرخ هر گیگابایت بسته به روزانه، هفتگی یا ماهانه بودن، ۵ هزار تا ۷ هزار تومان است. با توجه به اینکه کاربران اینترنت مخابرات نمی‌دانســـتند مشکل قطعی ســـایت و تمدید اینترنت، چه زمانی حل می‌شود، چنانچه اینترنت همراه هفتگی سه گیگابایت یا ماهانه پنج گیگابایت خریداری کرده باشند، نسبت به اینترنت خانگی مخابرات که هر گیگابایت حدود ۳۵۰ تا ۱۲۵۰ تومان است، حداقل ۵ تا ۷ برابر هزینه، پرداخت کرده‌اند و به دلیل سرعت پایین، خدمات مناسبی هم دریافت نکرده‌اند.

اگر آمار رگولاتور مخابراتی یعنی بیش از ۱۰ میلیون و ۵۰۰ هزار مشترک اینترنت ثابت در کشـــور و سهم ۶۰ درصد شرکت مخابرات را مبنا قرار دهیم، بالغ بر ۶ میلیون نفر از خدمات ارتباطات پهن‌باند این شرکت استفاده می‌کنند. فقط اگر حدود ۱۵ درصد یا یک میلیون نفر، به دلیل قطعی ســـرویس ADSL، در نیمه بهمن‌ماه، مجبور به خرید اینترنت همراه شده باشـــند، رقمی حدود ۵ تا ۷ میلیارد، هزینه اضافی تحمیل‌شده به جیب مشـــترکان و به سود دیگران است. البته با توجه به اینکه معمولا بیش از یک فرد، از اینترنت خانگی استفاده می‌کند، این رقم می‌تواند دو یا سه برابر شود. پرسش این است: چه کسی این خسارت را جبران می‌کند؟ اینکه ســـود این اختلال و قطعی سامانه اینترنت مخابرات به جیب سرویس‌دهنده‌های اینترنتی اعم از همراه اول، ایرانسل و ســـایر فعالان این حوزه، واریز شود و زیان آن برای مردم باشد و از خزانه خالی آنها در این شرایط دشوار اقتصادی کشـــور برداشت شود، چه کسی پاسخگوســـت؟ این موضوع علاوه بر شرکت مخابرات، در مورد سایر شرکت‌هایی که هنگام اختلال سرویس‌ها، به رضایت مشتری توجه ندارند و فقط شعار آن را سر می‌دهند، نیز صادق و قابل تعمیم است.

سه پیشنهاد مشتری‌مدارانه

در زمینه اختلال سامانه اینترنت شرکت مخابرات و عدم ارایه خدمات ADSL به کاربران، سه نکته قابل توجه است: نکته اول از نگاه کاربران و نیز فعالان فناوری اطلاعات در حوزه پشتیبانی و امنیت وب‌سایت این است که شرکت‌هایی مانند مخابرات ایران و سایر سرویس‌دهنده‌های اینترنت ثابت، باید سیستم بکاپ یا پشتیبان داشته باشند تا در صورت هرگونه مشکل، سرویس‌دهی دچار اختلال نشود. در حالی که به گفته کاربران شرکت مخابرات در ابتدای گزارش، این بکاپ وجود نداشت.

نکته دوم اینکه قبل از مراجعه کاربران به ســـایت، مشکل فنی، هک شدن، اختلال یا هر مورد دیگر، از طریق پیامک یا سایر شیوه‌های موثر و سریع، به مشترکان، اطلاع‌رسانی و عذرخواهی شده و زمان مشخصی برای رفع مشکل اعلام شود. این موارد از اصول اولیه مشتری‌مداری است که انتظار می‌رود شرکت مخابرات و سایر سرویس‌دهنده‌های اینترنت ثابت به آن پایبند باشند.

نکته سوم اینکه جبران خسارت به مشترکان زیان‌دیده، بدیهی‌ترین حق مشتریان اســـت و شرکت مخابرات باید نسبت به این موضوع، حساس باشد؛ ولو اینکه میزان این خسارت در حد ۲۰ تا ۳۰ هزار تومان، بیشتر یا کمتر باشد.

سوزن و جوالدوز: گوش و ناله!

اگرچه کسب ســـود با توجه به مدل درآمدی، حق مسلم شرکت‌های سرویس‌دهنده اینترنت ثابت از جمله مخابرات ایران است اما آیا بهتر نیست شرکت‌های FCP و مخابرات، همزمان با تلاش بـــرای افزایش تعرفه‌های اینترنت ثابت و اظهار زیان‌دهی یا نارضایتی و ناله ســـر دادن از وضعیت موجود، کمی هم بـــه کیفیت ســـرویس‌های اینترنت، پاسخگویی قانع‌کننده و جبران واقعی خسارت مشتریان بیندیشند و قبل از فروبردن یک جوالدوز به جیب مشتری، اول یک سوزن به خودشـــان بزنند؟! البته به گفته یکی از مشترکان گله‌مند اما خوش‌ذوق اینترنت خانگی، پاسخ این سوال را یغمای جندقی، شاعر عصر قجر، بدون استفاده از اینترنت خانگی! ۲۰۰ سال قبل داده است: «گوش، اگر گوش تو و ناله، اگر ناله من / آنچه البته به جایی نرســـد، فریاد است!»

خبر

رقابت شیائومی و اپل برای فروش گوشی هوشمند

مدیرعامل شیائومی گفت که هدف شرکت ما این است که به بزرگ‌ترین فروشنده گوشی هوشمند در جهان تبدیل شود.

شرکت شـــیائومی قصد دارد محصولات خود را در مقابل اپل و تجربه کاربرانش محک بزند. تمرکز این شرکت بر بخش رده بالای بازار جهانی گوشی‌های هوشمند خواهد بود، جایی که اپل پس از مشکلات هوآوی، سهم بازار بالایی دارد.

به گزارش ســـایت گیزموچاینا؛ لی جون مدیرعامل شرکت شیائومی، رقابت با اپل را جنگ مرگ و زندگی توصیف کرد و گفت: «شیائومی باید برای حفظ رشد خود بر غول فناوری آمریکا غلبه کند.“

سازندگان چینی گوشی‌های هوشمند عجله دارند تا خلأ بزرگی را که به دلیل فروپاشی برند هوآوی ایجاد شده، پر کنند. شیائومی در رقابت با شرکت‌های فناوری پیشرو چینی، جایگاه ویژه‌ای را به خود اختصاص داده است. مدیرعامل شـــیائومی گفت که هدف استراتژیک شرکت ما این است که تا سال ۲۰۲۵ به بزرگ‌ترین فروشنده گوشی هوشمند در جهان تبدیل شود.

براساس گزارش‌ها، شیائومی در چند سال گذشته یک مسیر صعودی داشته و موقعیت پیشـــرو برای خود در بازار چین و سطح جهانی ایجاد کرده است. لی می‌گوید شیائومی متعهد به سرمایه‌گذاری ۱۰۰ میلیارد یوآن (۱۵.۷۱ میلیارد دلار) در تحقیق و توسعه طی پنج سال آینده برای دستیابی به اهداف استراتژیک خود است.

شیائومی همچنان با برخی از رقبای سنگین در بازار گوشی‌های هوشمند مانند اپل و سامسونگ مبارزه خواهد کرد. داده‌های جهانی اخیر نشان می‌دهد که شیائومی تاکنون کار خود را به خوبی انجام داده و اگر به مسیر فعلی‌اش ادامه دهد، طی چند سال آینده می‌تواند از اپل یا سامسونگ پیشی بگیرد.

«عدل ایران» در صدر جرایم سایبری

پلیس: سامانه جامع راه‌اندازی شود

معاون اجتماعی پلیس فتا گفت: سامانه «ADLIRAN» اکنون در صدر جرایم سایبری اســـت و به دلیل آنکه اطلاع‌رسانی خوبی در این زمینه انجام نشده، کلاهبرداران از این سرشـــماره سوءاستفاده‌های بسیاری کرده‌اند.

سرهنگ رامین پاشایی در گفت‌وگو با مهر با اشاره به ارسال پیامک‌های جعلی منتسب به سازمان‌های مختلف برای مردم گفت: متاسفانه رویه نامرسومی در کشـــور در حال رخ دادن است و آن هم این است که هر سازمان می‌خواهد اطلاع‌رســـانی یا ارایه خدمات داشته باشد، بدون هماهنگی با پلیس فتا، پیامک‌هایی را به صورت انبوه برای مردم ارسال می‌کند.

وی ادامه داد: قبل از آنکه این پیامک‌ها برای مردم ارسال شود، باید کار رسانه‌ای انجام شود و مردم از آن سرشماره مطلع شوند اما متاسفانه هیچ‌کدام از نهادها و سازمان‌های ما چنین کاری را انجام نمی‌دهند که منجر به افزایش جرایم سایبری شده است.

معاون اجتماعی پلیس فتا گفت: سامانه «ADLIRAN» اکنون در صدر جرایم سایبری اســـت و به دلیل آنکه اطلاع‌رسانی خوبی در این زمینه انجام نشده، کلاهبرداران از این سرشـــماره سوءاستفاده‌های بسیاری کرده‌اند.

راه‌اندازی ســـامانه جامع ارایه خدمات دولتی از سوی پلیس فتا

وی اظهار داشت: پلیس فتا پیگیر راه‌اندازی سامانه جامع ارایه خدمات دولتی است یعنی یک سامانه مشخص باشد و هر نهادی که می‌خواهد پیامک‌های انبوه ارسال کند، سرشماره خود را در آن سامانه ثبت کند.

پاشـــایی بیان کرد: روند ارســـال پیامک باعث ســـردرگمی مردم و سوءاستفاده مجرمان سایبری شده و پلیس فتا حتما با ارسال‌کننده‌های پیامک به صورت انبوه و جزیره‌ای برخـــورد می‌کند. به گفته معاون اجتماعی پلیس فتا، چندی پیش پیامک‌هایی از ســـامانه «نفوس و مسکن» برای مردم ارسال شد که ضربه شدیدی به کاربران زد.

روش کلاهبرداری با سرشماره‌های جعلی

پاشـــایی ادامه داد: روش کلاهبرداران در این پیامک‌ها آن اســـت که پیامکی با محتواهایی نظیر «ابلاغیه»، «ثبت شـــکایت در سامانه» یا «ثبت‌نام» در سامانه مذکور که حاوی لینک است، به شهروندان ارسال شده و برای مشاهده ابلاغیه، از آنان درخواست می‌شود با کلیک بر روی لینک، مبلغ ناچیزی پرداخت کنند اما این لینک‌ها یک بدافزار هستند که تمام اطلاعات کارت بانکی متقاضیان را به سرقت می‌برند.

وی ضمن تاکید به سازمان‌ها برای اطلاع‌رسانی وسیع و گسترده در خصوص سرشماره‌های خود به مردم گفت: پیامکی از طرف قوه‌قضاییه با سرشماره شخصی ارسال نمی‌شود، پیامک‌های دارای لینک، جعلی و کلاهبرداری است و پیامک ارسالی از طرف قوه‌قضاییه تنها با سر شماره ADLIRAN است.

■ تلفن تحریریه: ۸۸۹۳۶۴۵۴ ■ مرکز تلفن: ۸۸۹۴۶۴۵۰ ■ دورنگار: ۸۸۹۳۶۴۵۶

نشانی دفتر مرکزی: ولیعصر/بالاتر از زرتشت/کوچه نوربخش/شماره ۲۰

■ لیتوگرافی و چاپ: رواق روشن مهر ■ توزیع: نشر گستر امروز

■ سازمان آگهی‌ها: ۸۸۸۰۴۵۷۲ ■ توزیع و مشترکین: ۸۸۹۴۶۴۴۹

خبر

برای ۲.۳ میلیون کارت‌خوان پرونده مالیاتی تشکیل شد

رییس مرکز تنظیم مقررات سازمان امور مالیاتی از اتصال ۲ میلیون و ۳۲۷ هزار دستگاه کارت‌خوان بانکی به پرونده مالیاتی تا تاریخ ۱۸ بهمن ماه خبر داد. به گزارش سازمان امور مالیاتی، محمد برزگری با بیان اینکه بر اساس ماده ۱۱ قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان، تمام مالکان دستگاه‌های کارت‌خوان بانکی یا درگاه‌های پرداخت الکترونیک ملزم به اتصال دستگاه‌های در اختیار به پرونده مالیاتی هستند، خاطرنشان کرد: تمام اشخاص دارای ابزار پرداخت‌های بانکی می‌توانند با ورود به درگاه ملی خدمات الکترونیک مالیاتی به نشانی my.tax.gov.ir فهرست تمامی دستگاه‌های کارت‌خوان بانکی و یا درگاه‌های پرداخت الکترونیک خود را مشاهده کرده و نسبت به الصاق آنها به پرونده مالیاتی قبلی یا تشکیل پرونده مالیاتی جدید اقدام کنند. وی اظهار داشت: بدیهی است تمامی دستگاه‌های کارت‌خوان بانکی و یا درگاه‌های پرداخت الکترونیک که متناظر با پرونده مالیاتی نباشند، غیرفعال خواهند شد. رییس مرکز تنظیم مقررات نظام پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان سازمان امور مالیاتی کشور با ذکر این مطلب که قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان مصوب نیمه دوم سال ۱۳۹۸، در ابتدا پیش‌بینی شده بود که ظرف مدت ۱۵ ماه اجرایی شود و نهایتا سه ماه هم برای صورت‌حساب الکترونیکی به آن اضافه شد، با این حال در دولت قبل اجرایی نشد. وی با تاکید بر اینکه این قانون یک پروژه عظیم و در ابعاد ملی است، گفت: در حال حاضر دولت و مجلس بر سر اجرای هر چه سریع‌تر این قانون اجماع دارند و در چارچوب این قانون و با مهیا شدن همه زیرساخت‌ها و همکاری همه بخش‌های متولی، قرار است اطلاعات تمامی معاملات تجاری اعم از خرد و کلان، به طور برخط برای سازمان امور مالیاتی ارسال شود. برزگری با بیان اینکه این طرح عظیم نباید تحت‌الشعاع اظهارات و برآوردهای غیردقیق قرار گیرد، اظهار امیدواری کرد با تغییرات مدیریتی که در سازمان امور مالیاتی صورت گرفته، در نیمه اول سال ۱۴۰۱ حداقل بخشی از مؤدیان برای اجرای این قانون فراخوان شوند. رییس مرکز تنظیم مقررات نظام پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان سازمان امور مالیاتی کشور ادامه داد: طی ماه‌های اخیر، همکاری بانک مرکزی و سازمان امور مالیاتی کشور برای نظم بخشی به دستگاه‌های کارت‌خوان بانکی شدت گرفته است. البته از حدود ۱۳ میلیون دستگاه پوزی که در کشور وجود دارد قرار نیست همه مؤدی مالیاتی باشند. وی در خصوص آخرین آمار اتصال دستگاه‌های کارت‌خوان بانکی به پرونده مالیاتی نیز گفت: تا تاریخ ۱۸ بهمن ماه، مالکان حدود ۲ میلیون و ۳۲۷ هزار پوز درخواست اتصال به پرونده مالیاتی داده‌اند؛ همچنین درخواست غیرفعال شدن ۲ میلیون و ۲۴۳ هزار کارت‌خوان نیز ثبت شده است. برزگری بیان داشت: همچنین تاکنون ۲۰۳ هزار مؤدی جدید از محل اتصال دستگاه‌های کارت‌خوان بانکی، پرونده مالیاتی تشکیل داده‌اند و بر اساس آخرین آمار دریافتی از بانک مرکزی، تعداد کل ابزار پرداخت‌های فعال در کشور بالغ بر ۱۳ میلیون است که متعلق به حدود ۶ میلیون و ۱۵۹ هزار نفر شخص حقیقی و ۸۷ هزار نفر شخص حقوقی است که به تفکیک ۱۲ میلیون و ۲۵۵ هزار ابزار پرداخت برای اشخاص حقیقی و ۷۴۰ هزار ابزار پرداخت برای اشخاص حقوقی است.

زاکربرگ کارمندانش را «متامیت» خواند

مارک زاکربرگ فهرستی از اصول را برای کار در شرکت مِتا پلتفرمز (Meta Platforms) منتشر کرد که در آن کارمندانش را مِتامیت (Metamates) خواند.

به گزارش ایسنا، موسس فیس‌بوک که در دسامبر نام شرکتش را به «مِتا پلتفرمز» تغییر داد تا منعکس‌کننده حوزه جدید مورد تمرکزش یعنی متاورس (دنیای مجازی) باشد، اکنون در اطلاعیه‌ای به کارمندانش به تشریح افق دید خود پرداخته است. شعار معروف «سریع حرکت کن» به قوت خود باقی مانده و شعار «چیزهای معرکه بساز، در آینده زندگی کن، بر تاثیر بلندمدت متمرکز شو، صادق باش و به همکارانت احترام بگذار» به آن اضافه شده است. مدیرعامل شرکت مِتا اعلام کرد: این شرکت اکنون یک شرکت توزیع شده است و در سراسر جهان به استخدام می‌پردازد. زاکربرگ در نتیجه‌گیری خود، کارمندانش را متامیت خواند و گفت: مِتا، متامیت و من. وی در این اطلاعیه نوشت: این درباره حس مسوولیتی است که ما برای موفقیت جمعی‌مان و در قبال یکدیگر به عنوان هم‌تیمی داریم. پست وی با واکنش کاربران در فضای آنلاین روبه‌رو شد که آمیزه‌ای از اشتیاق و تمسخر بود. بعضی از کاربران شبکه اجتماعی گفتند این شعار شرکت مِتا را در اولویت اول و کارمندانش را در اولویت آخر قرار می‌دهد. سایر افراد اظهارات این میلیاردر را تحسین کردند. بر اساس گزارش بلومبرگ، شرکت مِتا پس از افشاگری‌های فرانسس هوگن، کارمند سابق این شرکت که باعث شد بحث‌هایی درباره اولویت داشتن سود بر مسوولیت‌پذیری در این شبکه اجتماعی برانگیخته شود، با فشار زیادی از سوی افکار عمومی و سیاست‌گذاران روبه‌رو شد. شرکت مادر فیس‌بوک ماه جاری پس از انتشار عملکرد مالی مایوس‌کننده، حدود ۲۵۱.۳ میلیارد دلار از ارزش بازار خود را از دست داد که بزرگ‌ترین ریزش ارزش بازار یک شرکت آمریکایی در یک روز بود.

هیات‌های حل اختلاف اتحادیه‌ها و رویکردی موثر در کاهش شکایت‌ها

از دیر باز کاستن از حجم پرونده‌های شکایت ارجاعی به قوه‌قضاییه چالشی مهم برای این نهاد حساس در کشور ما محسوب می‌شود. در واقع یکی از مشکلات سیستمی در روند اداری قوه‌قضاییه ورودی پرحجم پرونده‌های شکایت به این قوه بوده که باعث بروز مشکلات ساختاری بسیاری در سرعت رسیدگی به پرونده‌های شکایت‌ها می‌شد.

از طرفی با توجه به گستردگی عظیمی که اتحادیه‌های صنفی و اصناف در کشور دارند حجم بسیاری از این شکایت‌ها و اختلاف‌ها از این مسیر وارد مدار ورودی دادگستری‌ها شده و کار رسیدگی به پرونده‌های اختلاف را از بعد زمانی و حتی کارشناسی بسی دشوارتر می‌کرد.

در خود اتحادیه‌ها و تشکل‌های صنفی، شورایی به نام شورای انتظامی یا کمیسیون شکایات با توجه به آیین‌نامه‌ها و شرح وظایف داخلی، در حد دامنه اختیارات به حل و فصل شکایت‌های صنفی رسیدگی می‌کنند یعنی در واقع خود این کمیسیون‌ها به صورت غیرمستقیم کمک بسیار کارسازی در راستای اهداف قوه‌قضاییه در حوزه حل اختلاف‌ها با رویکرد برقراری صلح هستند.

در اتحادیه‌های فناور محور کارکرد این کمیسیون‌ها بسیار بارزتر و کارسازتر هست چرا که با توجه به پیچیدگی بعد فنی اختلاف‌ها، با اشراف کامل کارشناسان اتحادیه‌ها به ابعاد مختلف فنی و درون صنفی آن، حل اختلاف‌ها با رویکرد صلح و سازش طرفین روند بسیار مطلوبی را قاعدتا طی می‌کند.

در راس قوه‌قضاییه در راستای سیاست‌گذاری خوب سیستمی، به اهمیت کمیسیون‌های شکایات اتحادیه‌ها توجه ویژه‌ای شده و این کمیسیون‌ها با ابلاغ دادگستری‌های استانی تبدیل به هیات‌های حل اختلاف شده‌اند.

در واقع با نگاه درست سیستمی در سیاست‌گذاری فعلی قوه‌قضاییه به کمیسیون‌های شکایات گذشته اتحادیه‌های صنفی ماهیت رسمی‌تر تحت عنوان هیات‌های حل اختلاف باز تعریف شده و با حمایت قوه‌قضاییه از این کمیسیون‌های گذشته و هیات‌های حل اختلاف کنونی به نظر می‌رسد گام مهم و اساسی برای کاستن از حجم پرونده‌های اختلاف در قوه‌قضاییه برداشته شده است، با این رویکرد درست به نظر می‌رسد با بهره‌گیری از کارشناسان متخصص در حوزه‌های صنفی به‌خصوص‌فناوری محور قطعا شاهد کارکرد بهتر و موثرتر این کمیسیون‌ها در اتحادیه‌های کشوری مخصوصا در اتحادیه‌های فناوری خواهیم بود. در سایه کارکرد بهتر این کمیسیون‌ها و نگاه درست و اصولی قوه‌قضاییه بسیاری از اختلاف‌ها و شکایت‌ها در ذیل همین کمیسیون‌ها یا هیات‌های حل اختلاف جدید حل و فصل شده و از حجم پرونده‌های مربوط به شکایات صنفی کاسته شده و فرصت و مجال بهتری برای قوه‌قضاییه فراهم خواهد شد تا روند رسیدگی به پرونده‌ها سرعت گرفته و از طرفی از حجم آنها نیز کاسته شود.

این نمونه بارزی از سیاست‌گذاری درست سیستمی است که به خوبی به تاثیر ابعاد روانی مختلف آن بر جامعه اندیشیده و با کمک گرفتن از توان کارشناسان صنفی که اشراف کامل و دقیقی بر موضوعات مختلف فنی و صنفی داخلی بازار دارند، زوایای موضوع را تحلیل می‌کنند تا روند رسیدگی به مشکلات به بهترین نحو ممکن انجام شود. قطعا این رویه رضایتمندی بیشتری برای مردم به همراه خواهد داشت.

به اعتقاد نگارنده با توجه عمیق‌تر به مقوله‌های زیر می‌شود کارکرد این هیات‌های حل اختلاف را به صورت سیستمی در مسیر کاهش هر چه بیشتر شکایت‌ها با هدف صلح و سازش عمیق‌تر کرد.

-اطلاع‌رسانی این فرایند توسط نهاد قوه‌قضاییه‌به‌خصوص در سطح ریاست قوه‌قضاییه با استفاده از رسانه‌های فراگیر تا مردم به صورت کامل از روند و چگونگی فعالیت آنها آگاه باشند.

-استفاده از پتانسیل موثر آموزش توسط واحدهای کمیسیون‌ها و هیات‌های حل اختلاف برای فعالان به نحوی که تمامی فرایندهای جاری فروش کالا یا ارایه خدمات را به صورت شفاف و مستند به مصرف‌کنندگان ارایه کنند و تمامی توضیحات ضروری در روند فروش کالا، خدمات، گارانتی و غیره به صورت مکتوب مستند شود تا حقوق طرفین در مواقع شکایات محفوظ بماند.

-با تحلیل و بررسی شکایت‌های واصله‌بهاتحادیه‌ها به راحتی می‌شود مسایل چالش برانگیز را کهباعث ایجاد نارضایتی شده راتجمیع کرد و با استفاده از پتانسیل‌های قانونی کهدر تدوین آیین‌نامه‌های درونی اتحادیه‌هااست آنها را به فرایند قانونی تبدیل کرد تا به صورت ریشه‌ای از بروز مشکلات جلوگیری کرد.

-برای قوت آرای صادرهبه‌خصوص در اتحادیه‌های فنی، رجوع به نظریه‌های کارشناسی شرکت‌های معتبر و کمک گرفتن از بخش فنی آنها می‌تواند تضمین‌کننده کیفیت آرای صادر شده توسط هیات‌های حل اختلاف باشد و این امر می‌تواند جایگاه آنها را در نظام داوری بیش از پیش تقویت کند.

مخلص کلامینکه این روند می‌تواند الگوی خوبی برای نهادهای کلان سیاست‌گذاری فناوری در کشور باشد تا با دخالت دادن بدنه کارشناسی تشکل‌های صنفی در روند سیاست‌گذاری‌های این حوزه، فرایندهای قانون‌گذاری جاری را به نفع مردم و در راستای رضایتمندی آنها بهبود ببخشند

با توجه به اشراف کامل تشکل‌ها و اتحادیه‌های صنفی در فرایند بازار فناوری، دخالت دادن آنها در سیاست‌گذاری کلان به عنوان بدنه کارشناسی آگاه به عمق بازار، علاوه بر اینکه به صورت سیستمی می‌تواند روندها را بهبود ببخشد علاوه بر آن از عمق مشکلات این حوزه هم خواهد کاست و این در نهایت به صورت سیستمی به کاهش اختلاف‌ها و شکایت‌ها نیز منجر خواهد شد.

عصر ارتباط

با اجرای لایحه جدید رخ می‌دهد

تحول در نظام حکمرانی فضای مجازی آمریکا

برخی نمایندگان کنگره آمریکا لایحه قانونی موسوم به «EARN IT» را برای دومین بار وارد دستور کار این نهاد قانون‌گذار کرده‌اند که در صورت اجرا محدودیت‌هایی برای پلتفرم‌ها ایجاد می‌شود.

به گزارش خبرنگار مهر، سناتورها ریچارد بلومنتال و لیندسی گراهام، نمایندگان کنگره ایالات متحده آمریکا، اخیرا لایحه قانونی موسوم به «EARN IT» را برای دومین بار در کنگره مطرح و معرفی کردند.

بر اساس گزارش‌های منتشر شده در مورد این طرح، لایحه یاد شده می‌تواند جایگزینی برای بند ۲۳۰ از قانون «نجابت ارتباطات» (Communications Decency Act) شود. قانون «نجابت ارتباطات»، مصوب سال ۱۹۹۶، نخستین تلاش مشهور و قابل ملاحظه کنگره آمریکا برای تنظیم و کنترل نشر محتوای مستهجن در اینترنت محسوب می‌شود. مدافعین تصویب و اجرای این طرح آن را انگیزه‌ای برای پلتفرم‌های اجتماعی در جهت سرکوب موثرتر موارد سوءاستفاده جنسی از کودکان، به صورت آنلاین توصیف می‌کنند. این تعاریف در حالی مطرح می‌شوند که متن آن با تاخیر منتشر شده و خلاصه ارایه شده از آن نشان می‌دهد که طرح نسخه مشابه پیشنهادی است که سال گذشته نیز در کمیته قضایی مطرح و تصویب شده بود.

● انجمن ملی دادستان‌های ایالات متحده آمریکا: از بین رفتن مصونیت پلتفرم‌ها در قبال محتوا

انجمن ملی دادستان‌های ایالات متحده آمریکا (NDAA) یکی از سازمان‌های غیرانتفاعی شاخصی محسوب می‌شود که در زمره مدافعین تصویب و اجرای این طرح، قرار دارد.

انجمن یاد شده به صف حامیان این لایحه پیوسته و خواستار از بین رفتن مصونیت پلتفرم‌ها در قبال محتوای انتشار یافته از سوی کاربران در بستر آن‌ها شده است. این انجمن در واکنش به مطرح شدن مجدد لایحه «EARN IT» طی بیانیه‌ای اعلام کرد: «انجمن ملی دادستان‌های ایالات متحده آمریکا بار دیگر از قانون «EARN IT» حمایت می‌کند؛ لایحه‌ای که صنعت فناوری را مسوول استثمار کودکان در پلتفرم‌ها می‌داند. ما مشتاقانه منتظر همکاری در کنار سناتور لیندسی گراهام و سناتور ریچارد بلومنتال برای حفاظت از کودکان در فضای مجازی (#ProtectKidsOnline) هستیم.»

● تسریع شناسایی موارد آزار آنلاین کودکان

بر اساس پیش‌بینی موافقان لایحه «EARN IT» با بررسی و اسکن اطلاعات فضای مجازی، می‌توان به راحتی موارد آزار جنسی کودکان را شناسایی و به مراجع قانونی گزارش داد. این در حالی است که شرکت‌ها و پلتفرم‌ها نیز در حال حاضر ملزم به گزارش موارد مشابه به مراجع قضایی هستند. با این وجود این گزارشات در مقیاس کلان با اشتباهات و خطای بسیاری همراه است، حتی سیستم ارزیابی اطلاعات شرکت‌هایی چون فیس‌بوک نیز که قانون‌گذاران، اغلب آنها را به عنوان موارد موفق «خودتنظیم‌گری» ارزیابی می‌کنند، دارای خطای بسیار زیادی در موارد انبوه اعلامی به عنوان کودک آزاری آنلاین هستند.

از سوی دیگر منتقدان لایحه استدلال می‌کنند که اتخاذ چنین روشی می‌تواند از سوی برخی جوامع و دولت‌ها، در راستای شناسایی طیف‌های دیگری از اطلاعات مورد استفاده قرار گرفته و در راستای سرکوب و خفقان به کار گرفته شود. علاوه بر این، کارشناسان مخالف اجرای این قانون، مدعی هستند که «EARN IT» جایی برای هیچ شرکتی، کوچک یا بزرگ برای استفاده از رمزگذاری بی‌خطر و محافظت از حریم خصوصی کاربر باقی نمی‌گذارد. این در حالی است که لیندسی گراهام، یکی از نویسندگان طرح یاد شده، در جلسه استماع کمیته قضایی سنا با نمایندگان اپل و فیس‌بوک در سال ۲۰۱۹، با اشاره به اینکه رمزگذاری مانع از دسترسی آنها به اطلاعات نمی‌شود، گفت: «شما راهی برای این کار پیدا خواهید کرد. این کار را انجام دهید وگرنه ما قصد داریم آن را برای شما انجام دهیم.»

حامیان اصلی این طرح به گزارش مراکزی چون مرکز ملی کودکان گمشده و مورد استثمار آمریکا و برخی گروه‌های دیگر استناد کرده و معتقدند، یکی از دلایل وجود این دست مشکلات در زمینه کودکان، افزایش محتوای آنلاین سوءاستفاده جنسی از کودکان است. با این وجود، بسیاری از گروه‌های فعال مدنی در زمینه ارتباطات و اینترنت، بر این عقیده‌اند که اجرای چنین لایحه‌ای، شرکت‌ها را تشویق می‌کند که از رمزگذاری قوی محتوا و حفاظت از حریم خصوصی، خودداری کنند.

● تحول در نظام حکمرانی فضای مجازی آمریکا

قانون «EARN IT» یکی از چندین طرحی است که طیف گسترده‌ای از نمایندگان کنگره به منظور ایجاد تحولی در نظام حکمرانی فضای مجازی آمریکا پیگیری می‌کنند. لایحه یاد شده بی‌شک تا به امروز یکی از جنجالی‌ترین و پر کشش‌ترین لوایح در این زمینه بوده است و اجرای آن می‌تواند علاوه بر فضای اینترنت، بر برخی از چالش‌های اجتماعی این کشور، مانند رشد بی‌سابقه فساد و سوءاستفاده جنسی از کودکان نیز اثرگذار باشد. پیشنهاد جنجال برانگیز نمایندگان یاد شده، طی روزهای اخیر، فضای سیاسی ایالات متحده آمریکا را به عرصه‌ای برای نبرد میان هواداران رمزگذاری محتوا و طرفداران کنترل بیشتر بر اطلاعات آنلاین بدل کرده است. بسیاری از وبگاه‌های خبری و تحلیلی، طی مقالاتی به این موضوع پرداخته و مواضع طرفین را در تبیین دیدگاه‌های خود مورد بررسی قرار داده‌اند. به عقیده بسیاری از متخصصان، تصویب این قانون، حریم خصوصی کاربران را با مخاطرات بی‌شماری مواجه کرده است. مخالفان این طرح معتقدند قانون «EARN IT» امنیت و آزادی بیان را برای همه کاربران اینترنت، به خطر می‌اندازد. با اجرای این لایحه، برای کسب و کارهایی که میزبانی محتوا، مانند پیام، عکس، ویدیو و غیره را در اختیار دارند و از ابزار اسکن اطلاعات مورد تایید دولت استفاده نمی‌کنند، با مشکلات قانونی متعددی مواجه خواهند شد.

● اسکن اطلاعات کاربران؛ آنچه در آیفون شما اتفاق می‌افتد تنها در آیفون شما نمی‌ماند

در طول سال‌های اخیر، بسیاری از فعالان حوزه فناوری، طرح‌هایی مشابه را در مقیاس پلتفرمی مطرح ساخته‌اند. به عنوان مثال، شرکت اپل که همواره حفظ حریم خصوصی کاربران را یکی از شعارهای اساسی خود در نظر گرفته و عبارت «آنچه در آیفون شما اتفاق می‌افتد، در آیفون شما می‌ماند.» یکی از شعارهای اصلی این غول فناوری بود، طی سال گذشته، اعلام کرد که قصد دارد در همه تجهیزات متعلق به این شرکت، به صورت پیش فرض یک نرم‌افزار اسکن عکس نصب کند. طرحی که اجرای آن، در اثر فشار جهانی منتقدان متوقف شد.

حال کنگره با طرح «EARN IT» و اجباری ساختن اسکن اطلاعات کاربران برای همه پلتفرم‌ها و شرکت‌ها، قصد اجرای برنامه‌ای مشابه در مقیاس ملی را دارد. بنابراین، اگر طرح یاد شده به قانون تبدیل شود، اطلاعات و رویدادهای تلفن همراه کاربران اینترنت به صورت اطلاعات شخصی باقی نمی‌ماند و توسط یک ابزار مورد تایید دولت اسکن می‌شود.

● ایجاد کمیسیون تنظیم‌کننده مقررات در مقابل پلتفرم‌ها

این کمیسیون مسوول تنظیم بهترین شیوه‌ها برای الزام شرکت‌های فناوری به منظور پیروی از قوانین خواهد بود. متخصصان بر این باورند که تصویب و اجرای این قانون در مقیاس فدرال، می‌تواند مقدمه تصویب قوانین مشابهی در برخی از ایالات این کشور نیز باشد.

سمیر جین، مدیر بخش سیاسی در مرکز مطالعاتی دموکراسی و فناوری، در این مورد گفت: «این یک عامل بازدارنده واقعا قابل توجه برای ارایه خدمات رمزگذاری شده سرتاسری خواهد بود.»

این در حالی است که پویش یاد شده تنها به سنای ایالات متحده آمریکا محدود نشده و سیلویا گارسیا، نماینده ایالت تگزاس در مجلس نمایندگان نیز، اخیرا لایحه‌ای مکمل و همسو با «EARN IT» را مطرح کرده است که تاکنون در دستور بررسی قرار نگرفته است.